ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 9ης Νοεμβρίου 2005

σχετικά με την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέρ της εισαγωγής της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2005) 3903]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2006/513/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα [1], και έλαβε υπόψη της τις εν λόγω παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. **Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

(1) Με φαξ της 16ης Δεκεμβρίου 2002 η Verband Privater Kabelnetzbetreiber e.V. (οργάνωση που αντιπροσωπεύει τους φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης στη Γερμανία, στο εξής ANGA) υπέβαλε ανεπίσημη καταγγελία σχετικά με τη χρηματοδότηση της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο [2]. Με επιστολή της 26ης Μαρτίου 2003 η ANGA ζήτησε από την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και να σταματήσει τη χορήγηση της ενίσχυσης.

(2) Με επιστολή της 2ας Μαΐου 2003 η Επιτροπή ζήτησε από τη Γερμανία πληροφορίες, οι οποίες υποβλήθηκαν στις 30 Ιουνίου 2003 μετά από παράταση της σχετικής προθεσμίας. Την 1η Οκτωβρίου 2003 πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και του εικαζόμενου χορηγού της ενίσχυσης, της αρμόδιας αρχής για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης του Βερολίνου-Βραδεμβούργου (Medienanstalt Berlin-Brandenbourg, στο εξής Mabb). Στις 23 Οκτωβρίου 2003 και στις 4 Φεβρουαρίου 2004 η Mabb υπέβαλε συμπληρωματικές πληροφορίες.

(3) Με επιστολή της 23ης Δεκεμβρίου 2003 η εταιρία Kabel Baden-Württemberg GmbH & Co. KG (στο εξής Kabel BW) γνωστοποίησε την πρόθεσή της να υποβάλει επίσης καταγγελία σχετικά με τη χρηματοδότηση της DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο. Αυτό συνέβη στις 8 Μαρτίου 2004. Ωστόσο, η Επιτροπή αποφάσισε να μην εξετάσει την εν λόγω καταγγελία στο πλαίσιο της τρέχουσας επίσημης διαδικασίας έρευνας. Δεδομένου ότι το αντικείμενο της καταγγελίας είναι οι τιμές των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών για τη μίσθωση της χωρητικότητας επίγειας μετάδοσης στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, η καταγγελία εντάχθηκε στη γενική εξέταση της χρηματοδότησης των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στη Γερμανία [3].

(4) Με επιστολή της 14ης Ιουλίου 2004 η Επιτροπή ανακοίνωσε στη Γερμανία την απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ όσον αφορά το εν λόγω μέτρο (στη συνέχεια απόφαση κίνησης της διαδικασίας). Η απόφαση της Επιτροπής όσον αφορά την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 28ης Αυγούστου 2004 [4]. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά το εν λόγω μέτρο.

(5) Η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της όσον αφορά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας με επιστολή της 4ης Οκτωβρίου 2004, αφού ζήτησε παράταση της προθεσμίας. Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από τους ακόλουθους ενδιαφερομένους: από τη Nordic Satellite AB (στο εξής NSAB) [5], από την ProSiebenSat.1 Media AG (στο εξής ProSiebenSat.1), από την Ευρωπαϊκή Ένωση Καλωδιακής Τηλεόρασης (στο εξής ECCA) και από την Deutsche Telekom AG (στο εξής DTAG) [6], από την Ευρωπαϊκή Ένωση των Φορέων Εκμετάλλευσης Δορυφόρων (στο εξής ESOA) [7]. Με επιστολή της 17ης Νοεμβρίου 2004 η Επιτροπή διαβίβασε τις εν λόγω παρατηρήσεις στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, η οποία απάντησε σχετικά με επιστολή της 16ης Δεκεμβρίου 2004.

---

[1] ΕΕ C 216 της 28.8.2004, σ. 5. Κρατική ενίσχυση C 25/2004 (πρώην NN 36/04) — Εισαγωγή δικτύου (DVB-T) στο Βερολίνο-Βρανδεμβούργο.

[2] DVB-T σημαίνει Digital-Video-Broadcasting (ψηφιακή τηλεοπτική μετάδοση) μέσω επίγειου δικτύου. Άλλες μορφές Digital-Video-Broadcasting είναι η DVB-S (δορυφορική) και DVB-C (καλωδιακή).

[3] Η υπόθεση Ε 3/2005 (πρώην CP 43/2003).

[4] Βλέπε υποσημείωση 1.

[5] Με επιστολή της 29ης Σεπτεμβρίου 2004 και της 22ας Οκτωβρίου 2004.

[6] Και στις δύο περιπτώσεις με επιστολή της 30ής Σεπτεμβρίου 2004.

[7] Με επιστολή της 25ης Οκτωβρίου 2004.

(6) Η Επιτροπή έλαβε επίσης συμπληρωματικές πληροφορίες από την Mabb ([8]). την Deutsche Kabel ([9]), την ANGA ([10]), την DTAG ([11]), και την της Kabel European Economic & Marketing Consultants GmbH (στο εξής EE&MC), εξ ονόματος της Kabel BW ([12]). Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και της ECCA στις 22 Νοεμβρίου 2004, της Mabb στις 2 Μαρτίου 2005, της EE&MC στις 12 Απριλίου 2005 και της DTAG στις 28 Απριλίου 2005 ([13]). Με επιστολή της 14ης Ιουνίου και της 14ης Ιουλίου 2005 η Επιτροπή γνωστοποίησε τις υποβληθείσες παρατηρήσεις στη Γερμανία, η οποία απάντησε σχετικά με επιστολή της 15ης Αυγούστου 2005.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

(7) Η παρούσα διαδικασία πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης. Η ψηφιοποίηση αφορά όλους τους διαθέσιμους τρόπους ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, συγκεκριμένα του καλωδιακού, του δορυφορικού και του επίγειου.

(8) Η εξεταζόμενη ενίσχυση αφορά τον επίγειο τρόπο μετάδοσης. Με αναλογικό τρόπο μπορούν κατά κανόνα να μεταδοθούν επιγείως λιγότερα από δέκα τηλεοπτικά προγράμματα. Ωστόσο, στο Βερολίνο, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης πριν από την πτώση του τείχους, ήταν δυνατόν να μεταδοθούν επιγείως με αναλογικά μέσα μέχρι 13 προγράμματα. Μετά την ψηφιοποίηση μπορούν να μεταδοθούν επιγείως 30 προγράμματα.

(9) Μετά την εμφάνιση της καλωδιακής και δορυφορικής τηλεόρασης στη δεκαετία του ’80 η χρησιμοποίηση της επίγειας μετάδοσης στη Γερμανία έχει μειωθεί σημαντικά. Με βάση στοιχεία της AGF/GfK, την 1η Ιανουαρίου 2005 η κατάσταση λήψης των νοικοκυριών με πρώτη συσκευή τηλεόρασης σε ολόκληρη τη Γερμανία είχε ως εξής: 5,2 % επίγεια, 55,9 % καλωδιακή και 38,9 % δορυφορική ([14]). Με βάση τα στοιχεία της ASTRA/Infratest το μερίδιο των νοικοκυριών με επίγεια λήψη στη Γερμανία ήταν ακόμη μικρότερο, συγκεκριμένα 3,8 % (τέλος του 2004) ([15]). Για το Βερολίνο-Βραδεμβούργο η ASTRA/Infratestμ έδωσε τα ακόλουθα στοιχεία όσον αφορά την τηλεοπτική λήψη των νοικοκυριών (τέλος του 2004): 2,8 % επίγεια, 67,5 % καλωδιακή και 29,7 % δορυφορική. Από τα αριθμητικά στοιχεία των οργανισμών που είναι συνδεδεμένοι με τη Mabb προκύπτει ότι το 2004 στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο το μερίδιο νοικοκυριών με επίγεια λήψη για την πρώτη συσκευή ήταν 5,3 % ([16]). Το 2005 το μερίδιο όσον αφορά τα νοικοκυριά στις αστικές περιοχές (50 % όλων των νοικοκυριών στην περιοχή DVB-T, «κύρια περιοχή VB-T») ανήλθε ωστόσο σε 11,4 %, ποσοστό το οποίο καθιστά σαφή τη σημασία της λήψης DVB-T στις εν λόγω περιοχές με την καλύτερη λήψη.

Γράφημα 1

Μερίδιο αγοράς της επίγειας μετάδοσης σε ομοσπονδιακό επίπεδο και στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο

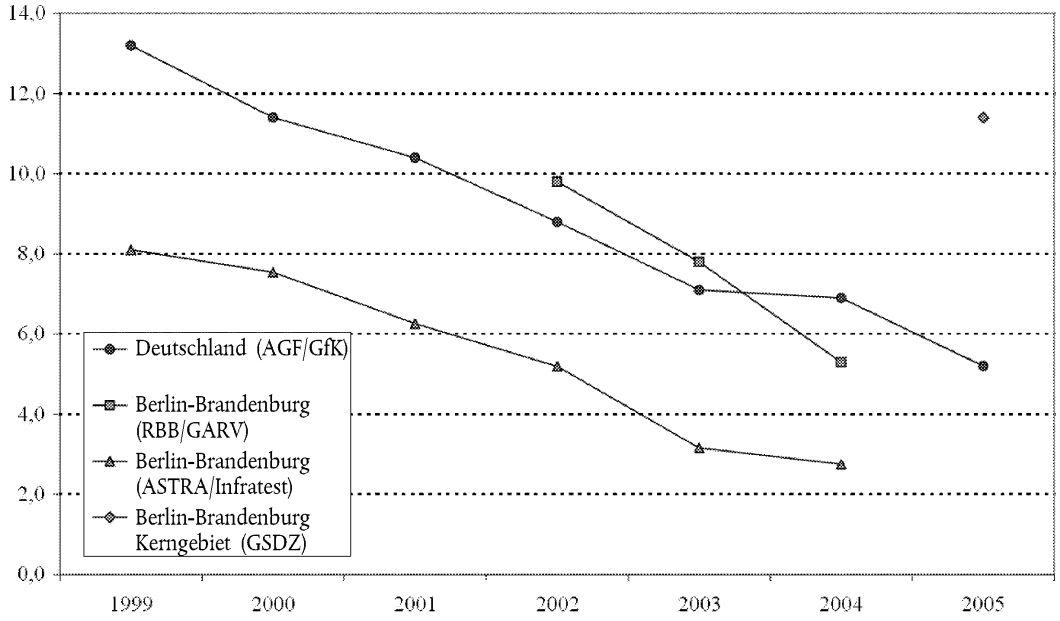

([8]) Με επιστολή της 25ης Απριλίου, της 4ης Μαΐου, της 1ης Ιουνίου και της 4ης Αυγούστου 2005.

([9]) Με επιστολή της 6ης Δεκεμβρίου 2004, της 26ης Ιανουαρίου και της 11ης Φεβρουαρίου 2005.

([10]) Με επιστολή της 21ης και της 26ης Ιανουαρίου, της 29ης Απριλίου και της 10ης Ιουνίου 2005.

([11]) Με επιστολή της 6ης και της 24ης Μαΐου και της 4ης Αυγούστου 2005.

([12]) Με επιστολή της 31ης Μαΐου 2005.

([13]) Στις 22 Νοεμβρίου 2004, στις 2 Μαρτίου 2005, στις 12 Απριλίου 2005 και στις 28 Απριλίου 2005 αντίστοιχα.

([14]) Η Arbeitsgemeinschaft Fernsehforschung (AGF) αποτελεί ένωση των μεγαλύτερων γερμανικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων για την μέτρηση της τηλεθέασης.

([15]) Η SES/ASTRA αποτελεί το μεγαλύτερο δορυφορικό φορέα στη Γερμανία και δημοσιεύει ετησίως το German Satellite Monitor για τη σημασία των διαφορετικών τρόπων τηλεοπτικής μετάδοσης.

([16]) Βλέπε Media Perspektiven, 12/2003, σ. 560· Media Perspektiven, 7/2004, σ. 299 και ALM/GSDZ Digitalisierungsbericht 2005, σ. 65.

(10) Προκειμένου να προαχθεί η ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, στο τέλος του 1997 δρομολογήθηκε με απόφαση του Ομοσπονδιακού Υπουργείου η «Initiative Digitaler Rundfunk» (πρωτοβουλία ψηφιακής ραδιοτηλεόρασης, στο εξής IDR) μετά από σχετική απόφαση των πρωθυπουργών των Länder. Στο πλαίσιο της IDR, το ομοσπονδιακό κράτος, τα Länder και οι διάφοροι συμμετέχοντες στην αγορά επεξεργάζονται συστάσεις για την ψηφιοποίηση. Τον Αύγουστο του 1998 το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε την πρώτη έκθεση της IDR, η οποία στη συνέχεια διαμορφώθηκε από την IDR σε εναρκτήριο πρόγραμμα για το 2000 («Start szenario 2000» ([17]). Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι η ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, καλωδιακής, δορυφορικής και επίγειας, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι το 2010.

(11) Όσον αφορά τον επίγειο τρόπο μετάδοσης τα Länder του Βερολίνου και του Βραδεμβούργου υπήρξαν τα πρώτα στη Γερμανία που έλαβαν από κοινού μέτρα, προκειμένου να προωθήσουν τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή επίγεια τηλεόραση (στη συνέχεια μετάβαση). Οι αντίστοιχες νομικές προϋποθέσεις δημιουργήθηκαν κατ' αρχήν το Νοέμβριο του 1998 με την τροποποίηση της κρατικής σύμβασης σχετικά με τη συνεργασία των δύο Länder στον τομέα της ραδιοτηλε0πτικής μετάδοσης (στο εξής κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης) ([18]). Στις 17 Δεκεμβρίου 2001 το συμβούλιο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της Mabb έλαβε την απόφαση να προωθήσει χρηματοοικονομικά τη μετάβαση. Σε συμφωνία που συνήφθη στις 13 Φεβρουαρίου 2002 (στο εξής συμφωνία μετάβασης) η Mabb, οι δημόσιοι οργανισμοί ARD, ZDF και RBB («Rundfunk Berlin-Brandenburg») ([19]) και οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς RTL Television (στο εξής όμιλος RTL) και ProSiebenSat.1 καθόρισαν τα βασικά χαρακτηριστικά της μετάβασης, ιδίως ένα χρονοδιάγραμμα για τις επιμέρους φάσεις της μετάβασης και τη χορήγηση ενός πολυπλέκτη σε κάθε ένα από τους πέντε φορείς ([20]).

(12) Η ψηφιακή επίγεια ραδιοτηλεοπτική μετάδοση αφορά κατά γενικό κανόνα δύο είδη φορέων εκμετάλλευσης, που ανάλογα με τις συνθήκες μπορούν να είναι κάθετα ενοποιημένοι: οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου, που είναι υπεύθυνοι για τη μετάδοση των ραδιοτηλεοπτικών σημάτων και οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς, που καταρτίζουν προγράμματα περιεχομένου. Η ανάπτυξη της ψηφιακής επίγειας ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης απαιτεί την προσαρμογή των σχετικών εγκαταστάσεων από τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου καθώς και την κατανομή των συχνοτήτων για τη μετάδοση. Στη συνέχεια περιγράφονται οι διαδικασίες, με τις οποίες οι γερμανικές αρχές χορήγησαν τις ανάλογες άδειες στους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου και τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς.

Χορήγηση των αδειών δικτύου

(13) Στις 7 Μαΐου 2002 η Mabb κοινοποίησε στην αρμόδια κανονιστική αρχή (Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post, στο εξής RegTP) ([21]) τις ανάγκες σε συχνότητες που προέκυψαν από τη συμφωνία μετάβασης. Η συνολική ανάγκη εξυπηρέτησης κατανεμήθηκε σε οκτώ τομείς (Βερολίνο 1-5 και Βραδεμβούργο 1-3). Η RegTP κίνησε τη διαδικασία κατανομής συχνοτήτων στις 10 Ιουλίου 2002 ([22]). Στην σχετική νομοθετική πράξη αναφέρεται ήδη η ύπαρξη πρόσθετης ανάγκης εξυπηρέτησης σε ομοσπονδιακό επίπεδο ([23]). Η θυγατρική της DTAG T-Systems ζήτησε τις συχνότητες για τους τομείς Βερολίνο 1-5 και Βραδεμβούργο 1-3, η RBB τις συχνότητες για τους τομείς Βραδεμβούργο 1 και 2. Δεδομένου ότι για κάθε ένα από τους οκτώ τομείς παροχής υποβλήθηκε μόνο μια αίτηση, η RegTP κατένειμε τις συχνότητες στις 14 Οκτωβρίου 2002 στο πλαίσιο της επονομαζόμενης διαδικασίας αίτησης και δεν χρειάστηκε να κινήσει το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας κατανομής συχνοτήτων, ήτοι τη διαδικασία διαγωνισμού ([24]). Δεδομένου ότι η T-Systems και η RBB εκμεταλλεύονταν ήδη το αναλογικό επίγειο δίκτυο και ως εκ τούτου διέθεταν άδεια τηλεπικοινωνιών, είχε τηρηθεί και αυτή η προϋπόθεση για την κατανομή των συχνοτήτων με βάση την υποβολή αίτησης. Στη συνέχεια και οι δύο φορείς εκμετάλλευσης δικτύου κατέβαλαν σύμφωνα με τους κανόνες της διαδικασίας, τα απαραίτητα τέλη για την κατανομή των συχνοτήτων.

(14) Στην πράξη η T-Systems εκμεταλλεύεται και τους δύο πολυπλέκτες που εκχωρήθηκαν στη RBB. Η RBB και η T-Systems συνήψαν σύμβαση, σύμφωνα με την οποία η T-Systems αναλαμβάνει για την RBB την εγκατάσταση, τη μεταβίβαση καθώς και τη λειτουργία των τεχνικών υποδομών για τη μετάδοση της DVB-T. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ με τη δεύτερη φάση της μετάβασης στις 28 Φεβρουαρίου 2003 και έχει δεκαετή διάρκεια. Επιπλέον, η T-Systems και όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς της ARD συνήψαν συμφωνία πλαίσιο για την παροχή DVB-T στη Γερμανία, με την οποία η T-Systems αναλαμβάνει επιπλέον και την τεχνική λειτουργία των δικτύων DVB-T. Οι άδειες για το δίκτυο DVB-T λήγουν στο τέλος του 2025 ([25]).

([17]) Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας και Τεχνολογίας (2000): Einführung des digitalen Rundfunks in Deutschland, «Startszenario», Sachstandsbericht und Empfehlungen der Initiative «Digitaler Rundfunk» zur Digitalisierung von Hörfunk und Fernsehen unter Berücksichtigung der Verbreitung über Kabel, Satellit und TV-Sender.

([18]) Κρατική σύμβαση για τη συνεργασία μεταξύ του Βερολίνου και του Βραδεμβούργου στον τομέα της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης της 29ης Φεβρουαρίου 1992 στη μορφή της 1ης Ιανουαρίου 1999 GVBl. σ. 130, όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με το νόμο της 15ης Ιουνίου 2001, GVBl. σ. 185 («Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης» ή «MStV»).

([19]) Η RBB αποτελεί μέλος της ARD. Την 1η Μαΐου 2003 η ORB («Ostdeutscher Rundfunk Brandenburg») και η SFB («Sender Freies Berlin») συγχωνεύθηκαν σε RBB.

([20]) Ένας πολυπλέκτης αντιστοιχεί σε ένα ψηφιακό κανάλι (πλαίσιο συχνοτήτων) για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο περιλαμβάνει τέσσερεις θέσεις προγραμμάτων.

([21]) Στις 13 Ιουλίου 2005 η Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post μετονομάσθηκε σε Bundesnetzagentur.

([22]) Amtsblatt RegTP αριθ. 13/2002 και αριθ. 22/2002, σ. 1010.

([23]) Βλέπε παράγραφο 15.

([24]) Η RegTP δεν προχώρησε τελικά στη ανάθεση του τομέα Βερολίνο 4 (Κανάλι 47) λόγω προβλημάτων συντονισμού με την Πολωνία.

([25]) Amtsblatt RegTP αριθ. 6/2002, πράξη αριθ. 6/2002, σημείο 1.6.

(15) Εκτός της διαδικασίας κατανομής συχνοτήτων για οκτώ πολυπλέκτες που εφαρμόστηκε σε περιφερειακό επίπεδο για το Βερολίνο-Βραδεμβούργο, όλα τα Länder από κοινού γνωστοποίησαν ανάγκη εξυπηρέτησης για ένα πολυπλέκτη σε ομοσπονδιακό επίπεδο, που θα έπρεπε να τεθεί στη διάθεση της ZDF. Η RegTP κίνησε τη διαδικασία κατανομής συχνοτήτων για τον εν λόγω πολυπλέκτη στις 27 Νοεμβρίου 2002 ([26]). Στην σχετική νομοθετική πράξη αναφέρεται ότι η διαδικασία κινείται ακόμη και αν δεν υπάρχουν επαρκείς δυνατότητες χρησιμοποίησης των συχνοτήτων για την επικράτεια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή και οι επιμέρους περιοχές κατανομής συχνοτήτων δεν είναι ακόμη γνωστές ([27]). Αναφέρεται επίσης ότι η ομοσπονδιακή ανάγκη θα πρέπει να καλυφθεί από ένα φορέα εκμετάλλευσης δικτύου. Με άλλα λόγια, οι προσφέροντες δεν είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν προσφορά για τη λειτουργία του εν λόγω πολυπλέκτη σε ορισμένες μόνο περιοχές. Η μόνη επιχείρηση η οποία υπέβαλε προσφορά για τη λειτουργία του εν λόγω πολυπλέκτη ήταν η T-Systems.

Χορήγηση των ραδιοτηλεοπτικών αδειών

(16) Η περιγραφείσα εκχώρηση των πολυπλεκτών στους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου με βάση τη νομοθεσία για τις τηλεπικοινωνίες πρέπει να διαφοροποιηθεί από την εκχώρηση των θέσεων προγραμμάτων στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς με βάση τη νομοθεσία για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αρμόδια για την εκχώρηση των θέσεων προγράμματος είναι η Mabb. Η σχετική διαδικασία ανάθεσης ρυθμίστηκε στο καταστατικό της DVB-T που εκδόθηκε στις 9 Ιουλίου 2001 ([28]). Στο εν λόγω καταστατικό ρυθμίζεται συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 52 παράγραφος 1 της κρατικής σύμβασης για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ([29]) και το άρθρο 6 παράγραφος 1 της κρατικής σύμβασης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ότι κατά την πρώτη εκχώρηση ψηφιακής επίγειας χωρητικότητας μετάδοσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά προτεραιότητα τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται ήδη αναλογικά στο Βερολίνο και στο Βραδεμβούργο. Η τεχνική χωρητικότητα μετάδοσης για τα εν λόγω προγράμματα πρέπει να είναι ισοδύναμη με την υπόλοιπη χωρητικότητα μετάδοσης. Στην περίπτωση ομίλων ιδιωτικών σταθμών, στο βαθμό που αυτοί εκπέμπουν αναλογικά και επίγεια περισσότερα από ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, το καταστατικό δεν προβλέπει την εκχώρηση μεμονωμένων θέσεων προγράμματος αλλά ολόκληρων πολυπλεκτών.

Πίνακας 1

Κάλυψη προγράμματος και φορείς εκμετάλλευσης δικτύου κατά τη διάρκεια της ψηφιακής μετάβασης

Κανάλια	Αναλογική τηλεόραση	Περιοχές εξυπηρέτησης	Κάλυψη από τις 11/2002	Κάλυψη από τις 3/2003	Κάλυψη από τις 8/2003
K 05	*(TV Berlin)*	Βερολίνο 1	ARD/ZDF/ORB/SFB	TV-Bouquet	BBC World/FAB/WDR/SWR
K 07	*Das Erste*	Βραδεμβούργο 1	*Das Erste*	ARD Bouquet	ARD Bouquet
K 22	*FAB*		*FAB*	*FAB*	X
K 25	*SAT.1*	Βερολίνο 2	*SAT.1*	RTL Bouquet	RTL Bouquet
K 27	*ORB*	Βραδεμβούργο 2	*ORB*	RBB Bouquet	RBB Bouquet
K 29	*VOX*		*VOX*	*Erste — Simulcast*	X
K 33	*ZDF*	Σύνολο Ομοσπονδίας	*ZDF*	ZDF Bouquet	ZDF Bouquet
K 39	*SFB/B1*	Βερολίνο 3	*SFB/B1*	*SFB/B1*	Andere Mediendienste
K 41	*BBC World*		*BBC World*	*BBC World*	X
K 44	*Pro7*	Βραδεμβούργο 3	Pro7/Sat.1/RTL/RTLII	Pro7Sat.1 Bouquet	Pro7Sat.1 Bouquet
K 47	*RTL II*	Βερολίνο 4	*RTLII → Pro7 Simulcast*	*ZDF — Simulcast*	X (nicht zugeteilt)
K 51			*RTLII — Simulcast*	*ORB — Simulcast*	X
K 56	*RTL*	Βερολίνο 5	*RTL*	TV — Bouquet	Eurosport/Viva/DSF/9Live

Επεξηγήσεις: Τα κανάλια K 05, K 25, K 33, K 39, K 44 και K 56 παρέχονται από την T-Systems, τα κανάλια K 07 και K 27 εκχωρήθηκαν στην RBB, ωστόσο στην πράξη παρέχονται επίσης από την T-Systems. Το κανάλι K 47 δεν έχει ακόμη εκχωρηθεί λόγω προβλημάτων συντονισμού στην Πολωνία. Με πλάγια στοιχεία σημειώνεται η αναλογική μετάδοση των σχετικών σταθμών εκπομπής τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.

([26]) Amtsblatt RegTP αριθ. 23/2002, πράξη αριθ. 36/2002, σ. 1695. Ως ελάχιστη ανάγκη παροχής στο πλαίσιο της συνολικής ανάγκης παροχής σε ομοσπονδιακό επίπεδο ορίστηκε το κανάλι 33 στον ευρύτερο χώρο Βερολίνο-Potsdam με ημερομηνία έναρξης τις 28 Φεβρουαρίου 2003.

([27]) Amtsblatt RegTP αριθ. 23/2002 και αριθ. 36/2002, σ. 1695, II. Allgemeines.

([28]) Berliner Amtsblatt σ. 3538, Brandenburger Amtsblatt /A — Anz. σ. 1099.

([29]) Κρατική σύμβαση για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στην ενοποιημένη Γερμανία της 31ης Αυγούστου 1991 (Rundfunkstaatsvertrag (σύμβαση ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης) — *RStV*) στη μορφή της 1ης Ιουλίου 2002, GVBl. σ. 162.

(17) Η συνολική χωρητικότητα ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης περιελάμβανε επτά πολυπλέκτες. Οι πολυπλέκτες αυτοί κατανέμονται ως εξής: τρεις ολόκληροι πολυπλέκτες (K 07, K27, K 33) και μία θέση προγράμματος σε τέταρτο πολυπλέκτη (K 05) στις δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς (ARD και ZDF). Δύο θέσεις προγράμματος στον τέταρτο πολυπλέκτη έχουν εκχωρηθεί στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς FAB (τηλεόραση από το Βερολίνο) και BBC World, που συμμετέχουν ήδη στο αναλογικό δίκτυο. Ένας ολόκληρος πολυπλέκτης έχει εκχωρηθεί σε δύο ιδιωτικούς ομίλους σταθμών εκπομπής, τον όμιλο RTL (K 25) και ProSiebenSat.1 (K 44). Όλες οι εν λόγω θέσεις προγράμματος εκχωρήθηκαν με απόφαση της Mabb χωρίς να προκηρυχθεί ανοικτή διαδικασία ανάθεσης. Για την υπόλοιπη χωρητικότητα μετάδοσης προκηρύχθηκε διαγωνισμός με απόφαση της 8ης Μαΐου 2002 για κάθε μεμονωμένη θέση προγράμματος ([30]). Λόγω της έλλειψης κατάλληλων υποψηφίων οι εν λόγω θέσεις προγράμματος ανατέθηκαν κατ' αρχήν χωρίς διαγωνισμό για ένα χρόνο στους ακόλουθους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ([31]): Eurosport, Viva Plus, Deutsches Sportfernsehen (DSF) και SWR. Στη συνέχεια οι προαναφερθείσες επιχειρήσεις συμμετείχαν σε δεύτερο διαγωνισμό που δημοσιεύθηκε στις 16 Απριλίου 2004 ([32]), και οι άδειες για τις αντίστοιχες θέσεις προγράμματος παρατάθηκαν για πέντε χρόνια. Η υπόλοιπη χωρητικότητα μετάδοσης (K 39) προορίζεται για φορείς που παρέχουν άλλες μορφές χρησιμοποίησης, με σκοπό να δοκιμασθεί ιδιαίτερα η κινητή τηλεοπτική μετάδοση (DVB-H).

Φάσεις της διαδικασίας μετάβασης

(18) Σε σχέση με την υλοποίηση της μετάβασης πρέπει να αναφερθεί το πειραματικό πρόγραμμα DVB-T, που δρομολογήθηκε τον Αύγουστο του 1997 και στο πλαίσιο του οποίου η DTAG μαζί με την Mabb και την SFB έθεσαν σε δοκιμαστική λειτουργία το δίκτυο DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο. Την 1η Νοεμβρίου 2002 άρχισε το πρώτο στάδιο της μετάβασης το οποίο συνίσταται στη σύνδεση δύο ψηφιακών πολυπλεκτών (K 05 και K 44), τη λειτουργία των οποίων ανέλαβε η T-Systems. Στις 28 Φεβρουαρίου 2003 η DVB-T διευρύνθηκε ουσιαστικά με τη λήξη της αναλογικής εκπομπής των ιδιωτικών τηλεοπτικών προγραμμάτων σε διαπεριφερειακό επίπεδο (δεύτερη φάση της μετάβασης). Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα εν λόγω προγράμματα μετά από παράλληλη λειτουργία (Simulcast) διάρκειας μόνο τεσσάρων μηνών, μεταφέρθηκαν πλήρως στην ψηφιακή επίγεια μετάδοση Στις 4 Αυγούστου 2003 σταμάτησε η αναλογική επίγεια μετάδοση όλων των άλλων σταθμών εκπομπής.

Β. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(19) Αντικείμενο της επίσημης διαδικασίας έρευνας είναι η χρηματοοικονομική ενίσχυση τη Mabb υπέρ της μετάβασης από την αναλογική στην ψηφιακή επίγεια τηλεόραση. Νομική βάση της εν λόγω ενίσχυσης είναι το άρθρο 40 της κρατικής σύμβασης για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση (παράγραφος 1, αριθ. 2) και το άρθρο 8 της κρατικής σύμβασης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (παράγραφος 1, αριθ. 8), σύμφωνα με τα οποία οι φορείς μέσων μαζικής ενημέρωσης των Länder, στην προκειμένη περίπτωση η Mabb, έχουν καθήκον να ενισχύουν από το μερίδιό τους στα ραδιοτηλεοπτικά έσοδα, μεταξύ άλλων την τεχνική υποδομή για τη ραδιοτηλεοπτική κάλυψη και τα σχέδια για καινοτόμες τεχνικές ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης. Στη νομική αυτή βάση η Mabb, όπως ήδη προαναφέρθηκε, θέσπισε το καταστατικό DVB-T και συνήψε την συμφωνία μετάβασης με τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και τους ιδιωτικούς ομίλους σταθμών εκπομπής ProSiebenSat.1 και RTL.

(20) Σύμφωνα με δηλώσεις της Γερμανίας, οι βασικοί στόχοι της ενίσχυσης είναι η εξασφάλιση του πλουραλισμού των μέσων μαζικής ενημέρωσης σε ένα διαρκώς συγκλίνοντα τομέα, η προστασία του ανταγωνισμού όσον αφορά την υποδομή των ψηφιακών μέσων μετάδοσης, η αποτελεσματική χρησιμοποίηση συχνοτήτων και η ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και χρήσεων.

(21) Η Mabb συνήψε συμβάσεις με τους ιδιωτικούς ομίλους σταθμών εκπομπής ProSiebenSat.1 και RTL με τα ακόλουθα στοιχεία ενίσχυσης ([33]):

α) Η Mabb παραχωρεί στους δύο ομίλους σταθμών εκπομπής από ένα πολυπλέκτη με τέσσερεις θέσεις προγράμματος για επτά χρόνια.

β) Οι όμιλοι σταθμών εκπομπής υποχρεούνται, από την 1η Μαρτίου 2003 και επί πέντε χρόνια να εκπέμπουν τα σημαντικότερα τηλεοπτικά προγράμματά τους ψηφιακά και επίγεια ανεξαρτήτως της πραγματικής τους εμβέλειας.

γ) Η Mabb παρέχει στους δύο ομίλους σταθμών εκπομπής επιχορήγηση για τα έξοδα εκπομπής της ψηφιακής επίγειας μετάδοσης. Στην περίπτωση του ομίλου RTL το ποσό της επιχορήγησης ανέρχεται σε 265 000 ευρώ ετησίως, που αντιστοιχεί σε 66 250 ευρώ ανά θέση προγράμματος. Στην περίπτωση της ProSiebenSat.1 το ποσό της επιχορήγησης ανέρχεται σε 330 000 ευρώ ετησίως, που αντιστοιχεί σε 82 500 ευρώ ανά θέση προγράμματος. Η χορήγηση της ενίσχυσης αρχίζει την 1η Μαρτίου 2003 και θα διαρκέσει περισσότερο από μια πενταετία. Σε περίπτωση που αυξηθούν ή μειωθούν τα έξοδα εκπομπής που υπολογίστηκαν από τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου, στην Mabb αναλογεί κατά κανόνα το ήμισυ του ποσού της διαφοράς, δηλαδή το ήμισυ του πλεονάζοντος ή ελλειμματικού ποσού των εξόδων.

δ) Στις συμφωνίες με τον όμιλο ProSiebenSat.1 υπολογίστηκε παράγοντας που σχετίζεται με την εμβέλεια ([34]). Η ενίσχυση ποσού 330 000 ευρώ ετησίως μετά την πάροδο των δύο πρώτων ετών μειώνεται για τα υπόλοιπα τρία έτη σε 250 000 ευρώ, εάν η ψηφιακή επίγεια εμβέλεια υπερβαίνει στην περιοχή λήψης τα 200 000 νοικοκυριά.

([30]) Berliner Amtsblatt αριθ. 25 της 24.5.2002, σ. 1875.

([31]) Η εν λόγω διαδικασία περιγράφεται στο άρθρο 28 παράγραφος 5 της κρατικής σύμβασης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Βλέπε για παράδειγμα τη Σύμβαση μεταξύ της DSF και της Mabb. Η μετάδοση του 9Live στον ίδιο πολυπλέκτη (K 56) έχει δοκιμαστικό μόνο χαρακτήρα και αποτελεί πρωτοβουλία του φορέα εκμετάλλευσης δικτύου Ta-Systems.

([32]) Berliner Amtsblatt της 16ης Απριλίου 2004.

([33]) Η σύμβαση με τον όμιλο RTL υπογράφηκε στις 3 Ιουνίου 2003, η σύμβαση με την ProSiebenSat. στις 4 Δεκεμβρίου 2003.

([34]) Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ανέφερε ότι τα έξοδα εκπομπής της ProSiebenSat.1 είναι υψηλότερα από αυτά του ομίλου RTL. Ωστόσο, από τα αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε η T-Systems στις 24 Μαΐου 2005 προκύπτει ότι τα έξοδα μετάδοσης του πολυπλέκτη ProSiebenSat.1 κατά το 2003 και το 2004 ήταν χαμηλότερα από αυτά του πολυπλέκτη RTL.

(22) Με βάση τις δηλώσεις της Γερμανίας, οι επιχορηγήσεις αντιστοιχούν περίπου στο ένα τρίτο του ποσού που οι όμιλοι σταθμών εκπομπής πρέπει να καταβάλλουν στους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου για τη μετάδοση. Η ενίσχυση υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε οι δύο όμιλοι σταθμών εκπομπής για ένα πολυπλέκτη να πρέπει να καταβάλουν στους φορείς δικτύου εκμετάλλευσης (το ίδιο ποσό για ένα πολυπλέκτη) όπως και προηγουμένως για ένα αναλογικό κανάλι. Κατ'αυτόν τον τρόπο, η ενίσχυση του ενός τρίτου των εξόδων της ψηφιακής μετάδοσης αντανακλά το γεγονός ότι η μετάδοση ενός πολυπλέκτη είναι κατά 50 % ακριβότερη από τη μετάδοση ενός αναλογικού καναλιού. Ήδη στο σημείο αυτό η Επιτροπή επισημαίνει ότι πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι ένας πολυπλέκτης έχει τετραπλάσια χωρητικότητα μετάδοσης από ένα αναλογικό κανάλι, δηλαδή τέσσερις θέσεις προγράμματος αντί μίας.

(23) Η Mabb συνήψε συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου με την FAB και την BBC World, που πριν τη μετάβαση μεταδίδονταν επίσης αναλογικά και επίγεια, και ως εκ τούτου είχαν δικαίωμα μιας θέσης προγράμματος στο δίκτυο DVB-T ([35]). Και στην περίπτωση των εν λόγω σταθμών η Mabb χορηγεί επιχορήγηση όσον αφορά τα έξοδα εκπομπής για πέντε χρόνια. Η επιχορήγηση αντιστοιχεί στο ένα τρίτο του ποσού που πρέπει να καταβληθεί στο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής. Βάση για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης είναι ο υπολογισμός του φορέα εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής. Ωστόσο, το ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 68 167 ευρώ ετησίως.

(24) Με τους σταθμούς εκπομπής, που μέχρι τη μετάβαση δεν μεταδίδονταν επίγεια, ήτοι τους σταθμούς Eurosport, Viva plus και DSF, η Mabb συνήψε ένα τρίτο είδος σύμβασης ([36]). Στους εν λόγω σταθμούς εκπομπής εκχωρήθηκαν θέσεις προγράμματος για ένα μόνο χρόνο από την πρώτη Αυγούστου 2003. Στο διάστημα αυτό η Mabb χορήγησε σε κάθε ένα από τους εν λόγω σταθμούς επιχορήγηση ύψους 65 000 ευρώ. Εάν τα έξοδα εκπομπής του φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου και ως εκ τούτου των εξόδων πρέπει να καταβάλουν οι σταθμοί στους φορείς εκμετάλλευσης μειωθούν, το ποσό της ενίσχυσης μειώνεται αντίστοιχα. Δεν προβλέπεται αύξηση της επιχορήγησης. Μετά από δεύτερο διαγωνισμό για τις θέσεις προγράμματος που διεξήγαγε η Mabb στις 16 Απριλίου 2004 οι άδειες εκπομπής DVB-T καθώς και η ενίσχυση παρατάθηκαν σε πέντε χρόνια.

(25) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ανέφερε ότι οι θέσεις προγράμματος των εν λόγω ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων ελάμβαναν τότε ετήσια επιχορήγηση περίπου 60 000 ευρώ. Στην περίπτωση των δύο ομίλων RTL και ProSiebenSat.1 η επιχορήγηση αυτή αντιστοιχούσε σε ετήσια συνολική ενίσχυση περίπου 240 000 ευρώ ανά όμιλο. Ωστόσο, στην απάντησή της σε μεταγενέστερη αίτηση παροχής πληροφοριών η ομοσπονδιακή κυβέρνηση διόρθωσε τα εν λόγω στοιχεία. Η δημόσια ενίσχυση αντιστοιχεί στην πραγματικότητα στα ποσά που προκύπτουν από τις συμβάσεις, με τους επιμέρους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Σύμφωνα με τις εν λόγω συμβάσεις το πρώτο πλήρες έτος ενίσχυσης, η Mabb χορήγησε στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς τα ακόλουθα ποσά: όμιλος ProSiebenSat.1 330 000 ευρώ, ο όμιλος RTL 265 000 ευρώ, FAB και BBC World έκαστος 68 167 ευρώ και DSF, Eurosport και Viva Plus έκαστος 65 000 ευρώ. Βάσει των εν λόγω στοιχείων το συνολικό ποσό ενίσχυσης που χορήγησε η Mabb στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ανέρχεται σε 4 εκατ. ευρώ περίπου. Μέχρι στιγμής η Mabb έχει καταβάλει ήδη περίπου το ήμισυ του εν λόγω ποσού.

(26) Όπως καθίσταται σαφές από τις συμφωνίες μεταξύ της Mabb και των σχετικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς πρέπει να καταβάλουν στους φορείς εκμετάλλευσης του δικτύου εκπομπής ποσό για τη μετάδοση των προγραμμάτων τους μέσω του δικτύου DVB-T. Σύμφωνα με τις αρχικές προσκλήσεις υποβολής προσφορών (A.6.) για τις θέσεις προγράμματος από την Mabb, τα εν λόγω ποσά ρυθμίζονται από την RegTP ([37]). Ωστόσο, σύμφωνα με τον ομοσπονδιακό νόμο για τις τηλεπικοινωνίες (στο εξής TKG) της 22ας Ιουνίου 2004 ο φορέας εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής πρέπει να διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά προκειμένου η RegTP να λάβει μέτρα για τη ρύθμιση του ποσού της πληρωμής (άρθρα 10-13 TKG). Ωστόσο, όσον αφορά το δίκτυο DVB-T η RegTP μέχρι στιγμής δεν έχει οριοθετήσει την αγορά και κατά συνέπεια δεν έχει διαπιστώσει σημαντική ισχύ στην αγορά που αποτελεί προϋπόθεση για τη ρύθμιση του ποσού της πληρωμής.

(27) Η ρύθμιση του ποσού της πληρωμής, σε περίπτωση διαπιστωμένης σημαντικής ισχύος στην αγορά ενός φορέα εκμετάλλευσης δικτύου σύμφωνα με τα άρθρα 30-33 TKG, πρέπει να ακολουθεί την αρχή της τήρησης του κόστους της αποδοτικής παροχής υπηρεσιών. Η T-Systems δήλωσε ότι κατά τον καθορισμό των τιμών της θα ακολουθήσει την εν λόγω βασική αρχή, ακόμη και αν επί του παρόντος δεν υφίσταται ανάλογη νομική υποχρέωση.

(28) Η Mabb χρηματοδοτεί τις επιχορηγήσεις για τα έξοδα εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων από τον προϋπολογισμό της. Ο προϋπολογισμός της Mabb χρηματοδοτείται ουσιαστικά από μερίδιο 2 % στα έσοδα από τα ραδιοτηλεοπτικά τέλη που καταβάλλονται στο Βερολίνο και στο Βραδεμβούργο (σύμφωνα με το άρθρο 40 της κρατικής σύμβασης για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και το άρθρο 15 της κρατικής σύμβασης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

([35]) Οι συμβάσεις με τη FAB υπογράφηκαν στις 2 Ιουνίου 2003 και στις 22 Αυγούστου 2003, η σύμβαση με την BBC World στις 2 Δεκεμβρίου 2003.

([36]) Η μετάδοση του 9Live στον ίδιο πολυπλέκτη αποτελεί πρωτοβουλία του φορέα εκμετάλλευσης δικτύου T-Systems με συμφωνία της Mabb και έχει μόνο δοκιμαστικό χαρακτήρα. Μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει επίσημη εκχώρηση χωρητικότητας ούτε χορήγηση ενίσχυσης από την Mabb.

([37]) Berliner Amtsblatt αριθ. 25 της 24ης Μαΐου 2002, σ. 1875 και Berliner Amtsblatt της 16ης Απριλίου 2004.

(29) Η Mabb χορηγεί τη συγκεκριμένη ενίσχυση μόνο στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί χρηματοδοτούν τις δαπάνες τους για τη μετάδοση DVB-T από τα έσοδα ραδιοτηλεοπτικών τελών που τους αναλογούν. Σύμφωνα με τις εκθέσεις KEF η ARD δαπάνησε στην περίοδο 2001-2004 για τη DVB-T σε ομοσπονδιακό επίπεδο συνολικά 43,9 εκατ. ευρώ, η ZDF συνολικά 35,6 εκατ. ευρώ ([38]). Στις εκθέσεις KEF δεν υπάρχει περιφερειακή κατάταξη. Ωστόσο, πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένο ότι σημαντικό μέρος των εν λόγω πόρων διατέθηκε για την μετάδοση DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο σχέδιο DVB-T ήταν το πρώτο και μακροβιότερο σχέδιο κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο στη Γερμανία. Μετά την έναρξη της μετάδοσης DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο την 1η Νοεμβρίου 2002 ακολούθησε η έναρξη στη Βόρεια Ρηνανία Βεστφαλία στις 24 Μαΐου 2004 και στο δεύτερο εξάμηνο του 2004 η έναρξη στην περιοχή του Ρήνου-Μάιν και στη Βόρεια Γερμανία.

Γ. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

(30) Στην απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία η Επιτροπή κατ'αρχήν ανέφερε ότι το εξεταζόμενο μέτρο φαίνεται να πληροί όλα τα κριτήρια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διέκρινε δύο κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων, τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ως άμεσους δικαιούχους και την εταιρία εκμετάλλευσης του δικτύου εκπομπής T-Systems ως έμμεσο δικαιούχο.

(31) Επιπλέον, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το συμβατό της ενίσχυσης με τη συνθήκη ΕΚ. Κατά την άποψή της, οι εξαιρέσεις από τη γενική απαγόρευση της χορήγησης ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 καθώς και μη εξαίρεση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ δεν φαίνεται να ισχύουν. Ως ιδιαίτερα προβληματικό θεώρησε η Επιτροπή το γεγονός ότι η ενίσχυση φαίνεται να παραβαίνει την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας. Επιπλέον, η Επιτροπή έθεσε το ερώτημα εάν η ενίσχυση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(32) Τέλος, η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας προκειμένου να δώσει στη Γερμανία και στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την προκαταρκτική εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά το εξεταζόμενο μέτρο και να θέσουν στη διάθεση της Επιτροπής σχετικές πληροφορίες.

III. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ**

(33) Η NSAB υπέβαλε παρατηρήσεις δύο φορές, υποστηρίζοντας σε γενικές γραμμές τις εκτιμήσεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, η NSAB είναι της άποψης ότι το μέτρο αποτελεί κρατική ενίσχυση, το οποίο δεν μπορεί να υπαχθεί σε καμία ρύθμιση εξαίρεσης. Η NSAB τονίζει ιδιαίτερα τον μη ουδέτερο χαρακτήρα του μέτρου από τεχνολογική άποψη καθώς και τις αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό για τους φορείς εκμετάλλευσης των καλωδιακών και δορυφορικών δικτύων, που προκαλούνται από την έμμεσα ευνοϊκή μεταχείριση της T-Systems.

(34) Η ProSiebenSat.1 στις παρατηρήσεις της τονίζει τη σημασία της ενίσχυσης για την επιτυχία της ψηφιακής μετάβασης από επιχειρηματική άποψη. Χωρίς την ενίσχυση η ProSiebenSat.1 θα εξέταζε το ενδεχόμενο να καταργήσει οριστικά την επίγεια μετάδοση στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο. Επιπλέον, η μετάβαση περικλείει τον κίνδυνο ξαφνικής μείωσης της επίγειας εμβέλειας, που θα επηρέαζε αρνητικά τη χρηματοδότηση των εμπορικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων με διαφημιστικά έσοδα. Επιπλέον, η ProSiebenSat.1 επισημαίνει ότι η συμμετοχή τόσο των μεγάλων ιδιωτικών ομίλων σταθμών εκπομπής όσο και των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ήταν απαραίτητη για τη μετάβαση, προκειμένου να επιτευχθεί η απαραίτητη αποδοχή των καταναλωτών. Επιπλέον, η ProSiebenSat.1 ισχυρίζεται ότι το πλεονέκτημα που προκύπτει από την ενίσχυση μεταφέρεται περαιτέρω μέσω της πληρωμής των τελών μετάδοσης στο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής T-Systems. Τέλος, η ProSiebenSat.1 αναφέρει ότι η ενίσχυση της Mabb μειώνει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, οι οποίοι για την εισαγωγή της DVB-T διαθέτουν σημαντικούς χρηματοοικονομικούς πόρους από τέλη.

(35) Η ECCA στις παρατηρήσεις της υποστηρίζει γενικά την εκτίμηση της Επιτροπής στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Η ECCA υπογραμμίζει ιδιαίτερα ότι το μέτρο επηρεάζει αρνητικά τους φορείς εκμετάλλευσης άλλων μέσων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τις κεφαλαιαγορές.

(36) Η ESOA στις παρατηρήσεις της υποστηρίζει επίσης την εκτίμηση της Επιτροπής στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, ότι το εξεταζόμενο μέτρο αποτελεί κρατική ενίσχυση που δεν συμβιβάζεται με τη συνθήκη ΕΚ. Επιπλέον, η ESOA επισημαίνει ότι οι δορυφόροι από πολλές απόψεις αποτελούν φθηνότερη μορφή ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης που ανταποκρίνεται περισσότερο στους όρους της αγοράς απ'ότι η ψηφιακή επίγεια μετάδοση.

(37) Η DTAG εκφράζει στις παρατηρήσεις της αμφιβολίες σχετικά με το εάν η ενίσχυση της Mabb χορηγείται με κρατικούς πόρους και ως εκ τούτου συνιστά κρατική ενίσχυση. Επιπλέον, η DTAG ισχυρίζεται ότι η T-Systems δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεσος δικαιούχος. Η T-Systems λαμβάνει για τη μετάδοση DVB-T αντίτιμο που καθορίζεται με βάση την αγορά και επιπλέον εξασφάλισε τις συχνότητες μετά από ανοικτή και διαφανή διαδικασία υποβολής προσφορών. Επιπλέον, η ενίσχυση πρέπει να θεωρηθεί ως αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών κοινού οικονομικού συμφέροντος εκ μέρους των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων. Οι εν λόγω φορείς θα είχαν εγκαταλείψει την αναλογική επίγεια μετάδοση και θα είχαν στραφεί στην DVB-T. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να αποκλεισθεί η ύπαρξη έμμεσης ενίσχυσης υπέρ της T-Systems. Επιπλέον, η DTAG αμφισβητεί ότι προκλήθηκε νόθευση του ανταγωνισμού μεταξύ του επίγειου, καλωδιακού και δορυφορικού τρόπου μετάδοσης, δεδομένου ότι οι τρεις τρόποι μετάδοσης από την άποψη των καταναλωτών δεν μπορούν να αντικατασταθούν αμοιβαία

([38]) 14η Έκθεση της Επιτροπής για τον υπολογισμό των χρηματοδοτικών αναγκών των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, σελίδες 99 και 107.

(38) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι υπόλοιπες παρατηρήσεις υποβλήθηκαν μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας του ενός μήνα και ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν ζήτησαν παράτασή της. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι εν λόγω παρατηρήσεις συνέβαλαν στο να αντιληφθεί η Επιτροπή σαφέστερα τη μορφή και την επίδραση του εξεταζόμενου μέτρου, παρατίθενται στη συνέχεια χάρη της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας. Επιπλέον, όλες οι υποβληθείσες παρατηρήσεις και πληροφορίες διαβιβάστηκαν στη Γερμανία, ώστε να της δοθεί η ευκαιρία να λάβει σχετικά θέση.

(39) Η Deutsche Kabelverband εκφράζει στις παρατηρήσεις της την άποψη ότι το μέτρο αποτελεί μονομερή στήριξη της DVB-T με δημόσια χρήματα που οδηγεί σε σοβαρή νόθευση του ανταγωνισμού που ασκείται μεταξύ των υποδομών δικτύου. Η δημιουργία του δικτύου DVB-T δεν συνεπάγεται οικονομικό κίνδυνο για το φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, δεδομένου ότι η συμμετοχή των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων εξασφαλίζεται με τη χορήγηση της ενίσχυσης. Επιπλέον, η Deutsche Kabelverband ισχυρίζεται ότι ούτε η προκήρυξη διαγωνισμού από τη RegTP για το δίκτυο DVB-T ούτε η προκήρυξη διαγωνισμού για τις ραδιοτηλεοπτικές άδειες από τη Mabb μπορεί να χαρακτηρισθεί ως ανοικτή και διαφανής. Η Deutsche Kabelverband αμφιβάλλει περαιτέρω εάν η ενίσχυση ήταν απαραίτητη, δεδομένου ότι οι εταιρίες είχαν ίδιο συμφέρον να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση και υπήρχαν και άλλες εναλλακτικές λύσεις εκτός από τη χορηγηθείσα ενίσχυση. Τέλος, η Deutsche Kabelverband αναφέρει ότι η ενίσχυση δεν είναι η ενδεδειγμένη, δεδομένου ότι τα σχετικά ποσά δεν υπολογίστηκαν με βάση τα συγκεκριμένα έξοδα των σταθμών εκπομπής.

(40) Τις ίδιες απόψεις υποστηρίζει η ANGA, η οποία επίσης επισημαίνει το μη ανοικτό και διαφανή χαρακτήρα των διαγωνισμών για την εκμετάλλευση των δικτύων εκπομπής και τις ραδιοτηλεοπτικές άδειες. Επισημαίνει επίσης το ίδιο συμφέρον των φορέων εκμετάλλευσης των δικτύων εκπομπής και των ραδιοτηλεοπτικών φορέων όσον αφορά στην ψηφιακή επίγεια μετάβαση. Η ANGA τονίζει επιπλέον ότι η DVB-T έχει ειδικά στόχο να ανταγωνιστεί την καλωδιακή μετάδοση και αντικρούει τα επιχειρήματα, σύμφωνα με τα οποία η DVB-T δικαιολογείται με σκοπό την εξασφάλιση της πολυφωνίας και για κοινωνικοπολιτικούς λόγους. Τέλος, η ANGA, ισχυρίζεται ότι η επιβολή τελών στους πελάτες θα αποτελούσε εναλλακτική λύση αντί της ενίσχυσης.

(41) Η Kabel BW υποστηρίζει στις παρατηρήσεις της ότι η ενίσχυση της DVB-T από την Mabb έχει προκαλέσει νόθευση του ανταγωνισμού σε βάρος των δορυφορικών και καλωδιακών υπηρεσιών. Επιπλέον, η Kabel BW επιχειρεί να αποδείξει με βάση αναλυτικό μοντέλο κόστους ότι η ενίσχυση του δικτύου DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο δεν ήταν απαραίτητη, δεδομένου ότι τα τέλη των φορέων εκμετάλλευσης των δικτύων εκπομπής επαρκούσαν για να καλύψουν το κόστος της ψηφιακής επίγειας μετάδοσης. Η Kabel BW συμπεραίνει ως εκ τούτου ότι μια αντιστάθμιση με τη μορφή της ενίσχυσης από τη Mabb δεν είναι απαραίτητη, ακόμη και εάν θεωρηθεί ότι η δημιουργία του δικτύου DVB-T αποτελεί παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

(42) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Γερμανία εκφράζει την άποψη ότι οι χορηγηθέντες από τη Mabb πόροι δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Κατ' αρχήν, δεν πρόκειται για κρατικούς πόρους, δεδομένου ότι τα ποσά δεν υπόκεινται σε κρατικό έλεγχο, αλλά η Mabb αποφασίζει ανεξάρτητα για τη διάθεσή τους. Δεύτερο, η ενίσχυση δεν ευνοεί συγκεκριμένη επιχείρηση. Τόσο όσον αφορά τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς άμεσα όσο και στην περίπτωση των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων εκπομπής έμμεσα δεν υφίσταται συγκεκριμένος δικαιούχος, δεδομένου ότι η ενίσχυση στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις υπήρξε το αποτέλεσμα ανοικτής και διαφανούς διαγωνιστικής διαδικασίας. Κατ'αυτόν τον τρόπο, αποκλείεται το ενδεχόμενο ευνοϊκής μεταχείρισης συγκεκριμένης επιχείρησης. Τρίτο, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό. Στο επίπεδο των ραδιοτηλεοπτικών φορέων η ψηφιακή μετάβαση εντείνει τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι τώρα διατίθεται χωρητικότητα για πρόσθετα προγράμματα. Στο επίπεδο των φορέων εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής δεν υπάρχει επαρκής δυνατότητα αμοιβαίας αντικατάστασης των διαφορετικών τρόπων μετάδοσης, το οποίο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να υπάρξει νόθευση του ανταγωνισμού.

(43) Για τη περίπτωση που η Επιτροπή εκτιμήσει το εξεταζόμενο μέτρο ως κρατική ενίσχυση, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το μέτρο συμβιβάζεται με τη συνθήκη ΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) ή το άρθρο 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

(44) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), το μέτρο συμβάλλει στην ανάπτυξη του ραδιοτηλεοπτικού τομέα, δεδομένου ότι η DVB-T διευκολύνει τη μετάδοση περισσότερων τηλεοπτικών σταθμών και προωθεί την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών όπως της διαλογικής τηλεόρασης ή της κινητής και ασύρματης λήψης. Επιπλέον, το μέτρο προωθεί τον πλουραλισμό των μέσων μαζικής ενημέρωσης, τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων ψηφιακών τρόπων μετάδοσης και την αποτελεσματική χρήση των συχνοτήτων. Επιπλέον, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση στη συγκεκριμένη μορφή είναι απαραίτητη και η ενδεδειγμένη, δεδομένου ότι οι δυνάμεις της αγοράς από μόνες τους δεν θα επαρκούσαν για να πραγματοποιηθεί η μετάβαση και ότι η ενίσχυση αποτελεί σχετικά μικρή ώθηση.

(45) Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το εξεταζόμενο μέτρο δικαιολογείται ως ενίσχυση για την προώθηση του πολιτισμού. Το μέτρο εξασφαλίζει τη δημιουργία ενός πλουραλιστικού ραδιοτηλεοπτικού συστήματος και κατά συνέπεια εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα του πολιτισμού.

(46) Τέλος, η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η εκπομπή των τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω της DVB-T αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και ότι η ενίσχυση θα πρέπει να εγκριθεί βάσει του άρθρου 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Μέσω των συμβάσεων με τη Mabb όσον αφορά την εκχώρηση της χωρητικότητας και τη χορήγησης της ενίσχυσης οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς επιφορτίζονται με την παροχή της υπηρεσίας «συμμετοχή στην ψηφιακή μετάβαση και εκπομπή των προγραμμάτων μέσω του ψηφιακού επίγειου δικτύου». Χωρίς την ενίσχυση κανένας από τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς δεν θα ήταν διατεθειμένος να εκπέμπει μέσω του δικτύου DVB-T, γεγονός το οποίο θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του εν λόγω τρόπου μετάδοσης, που πρέπει να διατηρηθεί για χάρη του κοινού συμφέροντος.

(47) Απαντώντας στις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων η Γερμανία επισημαίνει ότι όσον αφορά τη ρύθμιση της υποδομής σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) ([39]) θεωρείται κατά κανόνα ότι υφίστανται ξεχωριστές αγορές για τα καλωδιακά, δορυφορικά και επίγεια δίκτυα. Οι φορείς εκμετάλλευσης των εν λόγω δικτύων θα πρέπει να αποδείξουν ότι η ψηφιακή μετάβαση στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο θα έχει συγκεκριμένο αρνητικό αποτέλεσμα στα καλωδιακά ή δορυφορικά δίκτυα. Κανένας ραδιοτηλεοπτικός φορέας δεν έχει μέχρι στιγμής εγκαταλείψει τη μετάδοση μέσω δορυφόρου, επειδή η Mabb προωθεί τη μετάβαση στην DVB-T. Επιπλέον, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι με το μέτρο επιχειρεί να εξασφαλίσει «βιώσιμο ανταγωνισμό βασιζόμενο στην υποδομή», από τον οποίο αναμένονται, όπως στην περίπτωση του ευρυζωνικού τομέα, θετικές επιπτώσεις.

(48) Στην απάντησή της στις πρόσθετες παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών, η Γερμανία αντικρούει ιδίως τα επιχειρήματα βάσει των οποίων αμφισβητείται ο ανοικτός και διαφανής χαρακτήρας της διαδικασίας των συχνοτήτων. Επιπλέον, η Γερμανία αμφισβητεί το γεγονός ότι τα στοιχεία όσον αφορά τους πελάτες που υπέβαλαν οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακών δικτύων αποδεικνύουν στρέβλωση του ανταγωνισμού σε βάρος των εν λόγω φορέων εκμετάλλευσης λόγω της έναρξης της DVB-T. Αντίθετα, η Γερμανία τονίζει την ισχυρή θέση των φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακών δικτύων στον ανταγωνισμό.

V. **ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

V.1 **Κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ**

(49) Η Επιτροπή εξέτασε εάν το μέτρο πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.»

Κρατικοί πόροι

(50) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή ότι πλεονεκτήματα που χορηγούνται από ιδιωτικό ή δημόσιο οργανισμό ο οποίος έχει δημιουργηθεί ή οριστεί από το κράτος εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ ([40]). Η Mabb μπορεί να θεωρηθεί ως δημόσιος οργανισμός που έχει δημιουργηθεί ή ορισθεί από το κράτος, ο οποίος εκπληρώνει δημόσια αποστολή και ως αποτέλεσμα τα ποσά που χορηγεί ο εν λόγω οργανισμός πρέπει να θεωρηθούν ως κρατικοί πόροι κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ ([41]).

(51) Η Γερμανία απήντησε επ'αυτού ότι ένα μέτρο πρέπει να θεωρηθεί ως κρατικός πόρος μόνο όταν επιβαρύνει τους κρατικούς προϋπολογισμούς. Δεδομένου ότι η επιχορήγηση δεν συνεπάγεται χρηματοοικονομική επιβάρυνση για τους προϋπολογισμούς των ομόσπονδων κρατών του Βερολίνου και του Βραδεμβούργου, αλλά χρηματοδοτείται από τα ραδιοτηλεοπτικά τέλη, το μέτρο ενίσχυσης δεν εμπεριέχει κρατικούς πόρους. Εκτός αυτού, η Mabb αποφασίζει με δική της ευθύνη και σύμφωνα με την ανεξάρτητη οργανωτική διάρθρωσή της τα συγκεκριμένα μέτρα που είναι απαραίτητα για την προώθηση της ψηφιακής μετάβασης. Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται άμεση επιρροή του κράτους.

(52) Κατά την άποψη της Επιτροπής, τα ποσά που κατέβαλε η Mabb χορηγήθηκαν έμμεσα από κρατικούς πόρους και πρέπει να καταλογιστούν στο κράτος. Τα καταβληθέντα ποσά χρηματοδοτήθηκαν από τους δημοσιονομικούς πόρους της Mabb. Ανεξάρτητα από το εάν τα γερμανικά ραδιοτηλεοπτικά τέλη, από τα οποία χρηματοδοτείται ο προϋπολογισμός της Mabb, θα πρέπει να χαρακτηρισθούν ως κρατικοί πόροι ή όχι, τα εν λόγω χρηματικά ποσά πρέπει να θεωρηθούν ως κρατικοί πόροι από τη στιγμή που εισρέουν στον προϋπολογισμό της Mabb. Το γεγονός ότι τα εν λόγω χρηματικά ποσά προέρχονται από ιδιώτες, όπως ισχυρίζεται η Γερμανία, δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι οι δημοσιονομικοί πόροι της Mabb δεν θα πρέπει να θεωρηθούν ως κρατικοί πόροι. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι φόροι που επιβάλλονται στους ιδιώτες θεωρούνται ως κρατικοί πόροι, εφόσον επιβάλλονται και εισπράττονται από το κράτος. Τα έξοδα που συνεπάγεται για την Mabb η χορήγηση του πλεονεκτήματος συνιστούν σαφώς επιβάρυνση για τον προϋπολογισμό της Mabb.

(53) Επιπλέον, η Mabb αποτελεί δημόσιο οργανισμό, που ιδρύθηκε με την κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των ομόσπονδων κρατών του Βερολίνου και του Βραδεμβούργου. Στη σύμβαση καθορίζεται η οργανωτική διάρθρωση της Mabb και ένα ευρύ φάσμα δημόσιων καθηκόντων που ανατίθενται στη Mabb στο ραδιοτηλεοπτικό τομέα και στον τομέα της διαχείρισης συχνοτήτων. Επιπλέον, η Mabb τελεί υπό την κρατική νομική εποπτεία, που ασκείται από την κυβέρνηση του Βραδεμβούργου και τη γερουσία του Βερολίνου ([42]), ενώ η εκτέλεση του προϋπολογισμού της ελέγχεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο του Βερολίνου ([43]). Η σχετική δημόσια αποστολή στην προκειμένη περίπτωση καθορίζεται στην κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης καθώς και στην κρατική σύμβαση για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και περιγράφεται ως μέτρο προώθησης της τεχνικής υποδομής για τη ραδιοτηλεοπτική κάλυψη και σχεδίων για καινοτόμους τεχνικές ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης ([44]). Ειδικά όσον αφορά την ψηφιακή μετάδοση, η κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αναθέτει στη Mabb την αποστολή να επιβλέπει τη μετάβαση στον ψηφιακό τρόπο μετάδοσης και να λάβει ενδεχομένως βάσει καταστατικού τα μέτρα που απαιτούνται για το σκοπό

([39]) ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33.

([40]) Βλέπε απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 12ης Δεκεμβρίου 1996, Συλλογή. T-358/94, Air France/Επιτροπή, Συλλογή 1996, σ. II-2109 και απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2002, Συλλογή C-482/99, Γαλλία/Επιτροπή, Stardust Marine Συλλογή. 2002 S. I-4397.

([41]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ιδίως άρθρα 7 και 8.

([42]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, άρθρο 18.

([43]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης άρθρο 17.

([44]) Βλέπε παράγραφο 19.

αυτό ([45]). Κατά συνέπεια η Mabb έχει το δικαίωμα να θεσπίζει ειδικές ρυθμίσεις για την εκχώρηση ψηφιακών, επίγειων συχνοτήτων. Για το σκοπό αυτό μπορεί επίσης να συνάπτει συμβάσεις για την ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας και της συνολικής προσφοράς ([46]). Η Mabb επικαλέστηκε τις εν λόγω διατάξεις της κρατικής σύμβασης για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όταν στις 9 Ιουλίου 2001 ενέκρινε το καταστατικό DVB-T, στις 13 Φεβρουαρίου 2002 όταν συνήψε τη συμφωνία μετάβασης με διάφορους επίγειους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και το 2003 όταν συνήψε τις συμφωνίες με τους επιμέρους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για τις σχετικές άδειες DVB-T και την αντίστοιχη ενίσχυση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το εξεταζόμενο μέτρο πρέπει να καταλογισθεί στο κράτος.

(54) Τέλος, δεν μπορεί να επιτραπεί από άποψη κοινοτικού δικαίου να καταστρατηγούνται οι διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις με τη δημιουργία ανεξάρτητων οργανισμών, στους οποίους ανατίθεται η χορήγηση των ενισχύσεων ([47]). Μολονότι η κρατική σύμβαση μέσων μαζικής ενημέρωσης επιτρέπει ορισμένο βαθμό ανεξαρτησίας, τα δημόσια καθήκοντα της Mabb ορίζονται σαφώς και αναγνωρίζεται στη Mabb ελάχιστη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των δημοσιονομικών πόρων. Η ανεξαρτησία που παρέχεται στη Mabb δεν αποκλείει ιδιαίτερα το ενδεχόμενο οι δραστηριότητές της και κυρίως η χρησιμοποίηση των χρηματοοικονομικών πόρων της να κατευθύνονται από πολιτικές και όχι οικονομικές σκοπιμότητες. Στην προκειμένη περίπτωση, για παράδειγμα, η έλλειψη οικονομικής σκοπιμότητας συνάγεται από το γεγονός ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε με τη μορφή μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων χωρίς άμεσο όφελος για τη Mabb.

Οικονομικό πλεονέκτημα

(55) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή εκφράζει την άποψη ότι το μέτρο αφορά φανερά δύο ομάδες δικαιούχων. Πρώτο, τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ως άμεσους δικαιούχους, και δεύτερο, το φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου DVB-T, T-Systems ως έμμεσο δικαιούχο.

(56) Όσον αφορά τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς η επιχορήγηση της Mabb καλύπτει για χρονικό διάστημα πέντε ετών μέρος των εξόδων εκπομπής των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων μέσω του δικτύου DVB-T. Η ενίσχυση ως εκ τούτου απαλλάσσει τους εν λόγω φορείς από δαπάνες, που αποτελούν μέρος των συνήθων εξόδων λειτουργίας.

(57) Η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι η επιχορήγηση της Mabb πρέπει να θεωρηθεί ως αποζημίωση για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς δεδομένου ότι αυτοί παραιτούνται των αναλογικών αδειών τους, και, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται ευνοϊκή μεταχείριση. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για διάφορους λόγους.

(58) Πρώτο, στην επιχορήγηση δεν λαμβάνεται υπόψη κατά κανένα τρόπο η υπόλοιπη διάρκεια των διαφόρων αναλογικών επίγειων αδειών. Πράγματι, επιχορήγηση παρέχεται και στα προγράμματα τα οποία προηγουμένως δεν υπήρχαν στο επίγειο δίκτυο ([48]) ή των οποίων οι άδειες έληγαν λίγο πριν την κατάργηση του αναλογικού δικτύου στις 28 Φεβρουαρίου 2003 ([49]). Σε κάθε περίπτωση, στις συμφωνίες με τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς η επιχορήγηση συνδέεται αποκλειστικά και ρητά με τα έξοδα μετάδοσης στο νέο δίκτυο DVB-T και όχι με τη λήξη των αναλογικών επίγειων αδειών.

(59) Δεύτερο, δεδομένου ότι η μετάβαση προγραμματίστηκε πολλά χρόνια πριν, η Mabb θα μπορούσε να είχε περιορίσει τη χρονική διάρκεια των αναλογικών επίγειων αδειών μέχρι την ημερομηνία μετάβασης, προκειμένου να αποφύγει το ενδεχόμενο απαιτήσεων αποζημίωσης εκ μέρους των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων. Για παράδειγμα, αυτή η διαδικασία εφαρμόστηκε στη Βαυαρία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

(60) Τρίτο, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς που συμμετείχαν στο αναλογικό επίγειο δίκτυο αποζημιώθηκαν ήδη για την αποχώρησή τους από αυτό, αν όχι πλήρως, τουλάχιστον εν μέρει, λαμβάνοντας θέσεις προγράμματος DVB-T. Οι όμιλοι RTL και ProSiebenSat.1 έλαβαν πράγματι περισσότερες θέσεις προγράμματος DVB-T-από αυτές που είχαν προηγουμένως στο αναλογικό επίγειο δίκτυο.

(61) Τέταρτο, όσον αφορά τα έξοδα μετάδοσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επιχορήγηση δεν προβλέπεται ως προσωρινό μέτρο προκειμένου να διευκολυνθεί η αλλαγή στη διάρκεια της φάσης Simulcas (που στην περίπτωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων διήρκησε μόνο τέσσερις μήνες), αλλά παρατείνεται για πέντε χρόνια μετά τη μετάβαση. Επιπλέον, τα έξοδα μετάδοσης ανά θέση προγράμματος στην DVB-T είναι *χαμηλότερα* των εξόδων της αναλογικής μετάδοσης, ώστε, με τη μετάβαση στη DVB-T, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ακόμη και χωρίς ενίσχυση περιορίζουν τα έξοδά τους ανά θέση προγράμματος.

(62) Σε επίπεδο δικτύου υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι η T-Systems ως φορέας εκμετάλλευσης δικτύου αποκομίζει έμμεσο πλεονέκτημα από την επιχορήγηση της Mabb ([50]). Σύμφωνα με τις συμφωνίες μεταξύ της Mabb και των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, αναπόσπαστο τμήμα των οποίων είναι η χρηματοοικονομική ενίσχυση, η T-Systems έχει την εγγύηση ότι ιδίως οι δύο μεγαλύτεροι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς στη Γερμανία, που εισπράττουν περίπου το 90 % των συνολικών εσόδων από τηλεοπτικές διαφημίσεις και συγκεντρώνουν περίπου το ήμισυ των τηλεθεατών ([51]), θα χρησιμοποιούν επί μία πενταετία το δίκτυο DVB-T. Ως εκ τούτου, η εγγυημένη συμμετοχή των ιδιωτικών γερμανικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων είναι σημαντική για την T-Systems ως εγγύηση εσόδων.

([45]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, άρθρο 46 παράγραφος 3.

([46]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, άρθρο 46 παράγραφος 4.

([47]) Υπόθεση C-482/99, σκέψη 23 και οι εκεί περιλαμβανόμενες αναφορές.

([48]) Αυτό ισχύει για παράδειγμα για την DSF, την Eurosport και τη Viva Plus καθώς και για τα προγράμματα Super RTL, N24 και Kabel 1, τα οποία ανήκουν σε ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που μέχρι στιγμής χρησιμοποιούν το αναλογικό επίγειο δίκτυο.

([49]) Η αναλογική επίγεια άδεια της RTL II έληγε στις 30 Σεπτεμβρίου 2002 και της ProSieben στις 28 Νοεμβρίου 2002.

([50]) Μολονότι η RBB εγκαθιστά μέρος του δικτύου DVB-T (δύο πολυπλέκτες), δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιούχος, δεδομένου ότι οι εν λόγω πολυπλέκτες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που δεν λαμβάνουν επιχορήγηση της Mabb.

([51]) Media Perspektiven, Basisdaten: Daten zur Mediensituation in Deutschland 2004, S. 11 und 18, AGF/GfK Fernsehforschung und I-Punkt Deutschland, Nielsen Media Research.

(63) Χωρίς την ενίσχυση, η T-Systems θα ήταν ενδεχομένως σε θέση αφενός να επιβάλει υψηλότερα τέλη μετάδοσης στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς απ'ότι υπό κανονικές συνθήκες αγοράς ([52]) και αφετέρου να μην επιβάλλει στους τελικούς χρήστες καμία επιβάρυνση (συνδρομητικά τέλη) για την πρόσβαση στη DVB-T, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, στις Κάτω Χώρες και στη Σουηδία. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό τα μη κανονισμένα τέλη μετάδοσης που επιβάλλει επί του παρόντος η T-Systems υπερβαίνουν τις αγοραίες τιμές. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να ορισθεί η τιμή την οποία θα προτίθεντο να πληρώσουν οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς χωρίς την ενίσχυση, και κατ' αυτόν τον τρόπο να κρίνει η Επιτροπή εάν υπήρξε μεταβίβαση κρατικών πόρων.

Νόθευση του ανταγωνισμού

Χορήγηση αδειών δικτύου και ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων

(64) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το μέτρο δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι δεν παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα ούτε στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς ούτε στο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής T-Systems, δεδομένου ότι οι άδειες αποκτήθηκαν με ανοικτή και διαφανή διαγωνιστική διαδικασία. Βασικά, κάθε ραδιοτηλεοπτικός φορέας ή φορέας εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής θα μπορούσε να επωφεληθεί της ενίσχυσης, με αποτέλεσμα το μέτρο να μην μπορεί να θεωρηθεί ως επιλεκτικό. Για να χαρακτηρισθεί ένα μέτρο ως ενίσχυση πρέπει να είναι επιλεκτικό, ιδίως όσον αφορά τους έμμεσους δικαιούχους.

(65) Η Επιτροπή αμφιβάλλει ότι οι διαγωνιστικές διαδικασίες εφαρμόσθηκαν κατά τρόπο που να περιορίζουν στο ελάχιστο δυνατό ή και να εξουδετερώνουν το επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα της επιχορήγησης της Mabb, ώστε να επαρκούν για την πρόληψη μιας νόθευσης του ανταγωνισμού.

(66) Όσον αφορά τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς οι περισσότερες άδειες χορηγήθηκαν στην πραγματικότητα χωρίς καμία διαγωνιστική διαδικασία. Από το σύνολο των δεκατεσσάρων θέσεων προγράμματος DVB-T, που προορίζονταν για τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και για τις οποίες προβλεπόταν επιχορήγηση της Mabb, η Mabb εκχώρησε δέκα χωρίς διαγωνιστική διαδικασία. Καθοριστικό στοιχείο για την άμεση εκχώρηση των εν λόγω θέσεων προγράμματος ήταν το γεγονός ότι οι σχετικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς (όμιλος RTL, ProSiebenSat.1, BBC World και FAB) συμμετείχαν ήδη στο αναλογικό επίγειο δίκτυο ([53]). Παρά τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, στην περίπτωση των εν λόγω ραδιοτηλεοπτικών φορέων δεν προκηρύχθηκε κανένας διαγωνισμός, που θα εξουδετέρωνε ενδεχομένως το επιλεκτικό πλεονέκτημα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης της Mabb.

([52]) Πρέπει να τονισθεί ότι δεν υφίστανται ρυθμίσεις για την τιμολόγηση της T-Systems στο δίκτυο DVB-T δεδομένου ότι η RegTP δεν έχει ακόμη αναλύσει την αγορά των υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης στο πλαίσιο του νέου κανονιστικού πλαισίου για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, ήτοι «Αγορά 18»: υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης για την παροχή ραδιοτηλεοπτικού περιεχομένου σε τελικούς χρήστες. Βλέπε Σύσταση 2003/311/ΕΚ της Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 2003.

([53]) Κρατική σύμβαση για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, άρθρο 6α.

(67) Για την υπόλοιπη χωρητικότητα μετάδοσης, που προβλεπόταν για τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, η Mabb προκήρυξε στις 8 Μαΐου 2002 έναν πρώτο διαγωνισμό και ένα δεύτερο στις 16 Απριλίου 2004 ([54]). Μολονότι η εκχώρηση αδειών με διαγωνιστική διαδικασία κατά βάση προτιμάται της άμεσης εκχώρησης, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι για διάφορους λόγους δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η διαγωνιστική διαδικασία στην προκειμένη περίπτωση θα περιόριζε στο ελάχιστο δυνατό ή ακόμη και θα καταργούσε το οικονομικό πλεονέκτημα της ενίσχυσης της Mabb ώστε να προληφθεί μια νόθευση του ανταγωνισμού. Σε καμία από τις δύο προκηρύξεις δεν περιλαμβάνεται δεσμευτική υποχρέωση της Mabb να χρηματοδοτήσει τα έξοδα μετάδοσης. Στην πρώτη προκήρυξη αναφέρεται σαφώς ότι η χορήγησης της ενίσχυσης εξαρτάται από την τήρηση διαφόρων όρων που σχετίζονται με την κατασκευή του δικτύου εκπομπής. Επιπλέον, στις προκηρύξεις δεν περιλαμβάνεται καμία αναφορά στο πιθανό ύψος του ποσού της ενίσχυσης. Στους όρους της προκήρυξης αναφέρεται μόνο ότι τα ετήσια έξοδα μετάδοσης ανά θέση προγράμματος προβλέπεται να κυμανθούν μεταξύ των 150 000 και 200 000 ευρώ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι οι δύο διαγωνιστικές διαδικασίες δεν ήταν επαρκώς διαφανείς ώστε να εξασφαλισθεί ότι στις προσφορές των ραδιοτηλεοπτικών φορέων μπορούσε να ληφθεί επαρκώς υπόψη το πλεονέκτημα από την επιχορήγηση της Mabb και να αποκλεισθεί κάθε ενδεχόμενο επιλεκτικότητας ([55]).

(68) Σε επίπεδο δικτύου η RegTP κίνησε στις 10 Ιουλίου 2002 μια πρώτη διαδικασία εκχώρησης συχνοτήτων για οκτώ περιφερειακούς πολυπλέκτες και στις 27 Νοεμβρίου 2002 μια δεύτερη διαδικασία για ένα ομοσπονδιακό πολυπλέκτη ([56]). Οι εν λόγω διαδικασίες δεν επαρκούσαν, κατά την άποψη της Επιτροπής, για να εξουδετερώσουν το οικονομικό πλεονέκτημα που θα προέκυπτε ενδεχομένως από την ενίσχυση της Mabb υπέρ της T-Systems ως φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, και ως εκ τούτου υπέρ της T-Systems ως φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, από την ενίσχυση και ως εκ τούτου μπορούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό.

α) Πρώτο, οι όροι της προκήρυξης δεν αναφέρουν τη χρηματοοικονομική στήριξη που παρέχει η Mabb υπέρ των ραδιοτηλεοπτικών φορέων για τη χρήση του δικτύου DVB-T· επιπλέον, τη στιγμή της δημοσίευσης των διαγωνισμών δεν είχε καθορισθεί το ακριβές ποσό της ενίσχυσης. Δεδομένου ότι οι προσφέροντες δεν γνώριζαν την ύπαρξη της ενίσχυσης, δεν ήταν σε θέση να υποβάλουν υψηλότερη ή καλύτερη προσφορά για την άδεια. Το επιχείρημα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ότι οι προσφέροντες θα μπορούσαν να συνάγουν τη σχεδιαζόμενη χορήγηση χρηματοοικονομικής στήριξης της Mabb από τη σύναψη της συμφωνίας μετάβασης στις 13 Φεβρουαρίου 2002, δεν είναι πειστικό. Στη συμφωνία μετάβασης δεν δηλώνεται με ποιον τρόπο η Mabb θα προωθούσε τη δημιουργία του δικτύου DVB-T ούτε περιλαμβάνεται κάποια αναφορά στο πιθανό ποσό της ενίσχυσης.

([54]) Βλέπε παραγράφους 16 και 17.

([55]) Σε μια πλήρως διαφανή και ανοικτή διαδικασία διαγωνισμού οι προσφέροντες ραδιοτηλεοπτικοί φορείς καλούνται να μετατρέψουν, πλήρως ή εν μέρει, ένα πλεονέκτημα που αποτελεί αποτέλεσμα επιχορήγησης, σε υψηλότερες ή ποιοτικά καλύτερες προσφορές για την άδεια.

([56]) Βλέπε παραγράφους 13-15.

β) Δεύτερο, η T-Systems ως φορέας εκμετάλλευσης και ιδιοκτήτης του αναλογικού επίγειου δικτύου καθώς και έχοντας προηγουμένως συμμετάσχει στο πειραματικό πρόγραμμα DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο, ήταν σε πλεονεκτική θέση για την υποβολή προσφοράς έναντι των νέων προσφερόντων στην αγορά. Ακόμη και εάν οι ανταγωνιστές θα μπορούσαν να μισθώσουν μέρος της επίγειας υποδομής της T-Systems, για να δημιουργήσουν δίκτυο DVB-T, είναι σαφές ότι η T-Systems ως κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης του επίγειου δικτύου σε ολόκληρη τη Γερμανία διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι κάθε νέου φορέα.

γ) Τρίτο, η T-Systems εκμεταλλεύεται τους πολυπλέκτες DVB-T, που επισήμως έχουν εκχωρηθεί στον περιφερειακό δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό RBB. Αυτό παρέχει στην T-Systems το πρόσθετο πλεονέκτημα να εκμεταλλεύεται το τμήμα του δικτύου DVB-T που προορίζεται για τη μετάδοση των θέσεων προγράμματος RBB και ARD. Σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές της, η T-Systems μπορεί κατ' αυτόν τον τρόπο να επωφελείται οικονομιών κλίμακας και φάσματος.

δ) Τέταρτο, όπως έχει αναφερθεί ήδη στην παράγραφο 15, στην απόφαση της RegTP για την εκχώρηση του ομοσπονδιακού πολυπλέκτη ορίζεται ένας και μόνο φορέας εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής για τον εν λόγω πολυπλέκτη, το οποίο σημαίνει ότι πρακτικά αποκλείονται οι περιφερειακοί φορείς. Επιπλέον, αυτό σημαίνει ότι οι συχνότητες για τον εν λόγω πολυπλέκτη δεν είναι ακόμη επακριβώς γνωστές, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η αβεβαιότητα όσον αφορά την εισαγωγή της DVB-T.

(69) Σε επίπεδο δικτύου η διαγωνιστική διαδικασία χαρακτηρίστηκε από μεγάλη ασάφεια και έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά την εκμετάλλευση του επίγειου δικτύου εκπομπής σε σχέση με την ισχυρή θέση του καθιερωμένου φορέα T-Systems. Ως αποτέλεσμα της εν λόγω κατάστασης ήταν δύσκολο για κάθε άλλη επιχείρηση εκτός της T-Systems ως καθιερωμένου επίγειου φορέα να υποβάλει προσφορά για την εκμετάλλευση του δικτύου. Πράγματι, η μόνη επιχείρηση που υπέβαλε προσφορά για την εκμετάλλευση του συγκεκριμένου πολυπλέκτη ήταν η T-Systems. Στην απάντησή της για την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι όσον αφορά την οργάνωση της εκμετάλλευσης του δικτύου εκπομπής δεν ισχύουν ακόμα συνθήκες απόλυτα σύμφωνες με τους όρους της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται η ισχυρή θέση του φορέα εκμετάλλευσης δικτύου T-Systems ως διαδόχου του προηγούμενου ραδιοτηλεοπτικού μονοπωλίου ([57]). Βάσει της εν λόγω ευνοϊκότερης αρχικής θέσης της για την εκμετάλλευση του δικτύου DVB-T η T-Systems υπέβαλε προσφορά στην οποία ενδεχομένως δεν λαμβάνεται πλήρως υπόψη το οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο προκύπτει από την εκμετάλλευση του δικτύου εκπομπής. Ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρηθεί ότι οι διαγωνιστικές διαδικασίες αποκλείουν το ενδεχόμενο επιλεκτικότητας του μέτρου ώστε να προληφθεί κατ' αυτόν τον τρόπο νόθευση του ανταγωνισμού.

([57]) Απάντηση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της 24ης Σεπτεμβρίου 2004, παράγραφος 1.3.2. σ. 32 («Η μετάβαση θα ήταν ενδεχομένως δυνατό να υλοποιηθεί χωρίς καμία χρηματοοικονομική ενίσχυση, εάν όσον αφορά την οργάνωση της εκμετάλλευσης του δικτύου εκπομπής ίσχυαν συνθήκες πλήρως σύμφωνες με τους όρους της αγοράς») («T-Systems ως διάδοχος του προηγούμενου ραδιοτηλεοπτικού μονοπωλίου»).

(70) Ακόμη και αν η T-Systems στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας είχε υποβάλει προσφορά λαμβάνοντας υπόψη όλα τα οικονομικά πλεονεκτήματα τα οποία απορρέουν άμεσα και έμμεσα για τον προσφέροντα, αυτό δεν θα άλλαζε το γεγονός ότι το μέτρο περιέχει στοιχεία τομεακής ενίσχυσης, όπως αναλύεται στις παραγράφους 74 έως 83.

Διαφορές στη δημόσια ενίσχυση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων

(71) Στο επίπεδο των ραδιοτηλεοπτικών φορέων το μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό στο βαθμό που η επιχορήγηση δεν καλύπτει το ίδιο μερίδιο των εξόδων μετάδοσης για όλους τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Το μερίδιο κυμαίνεται μεταξύ του 28 % και του 50 % ανάθεση προγράμματος DVB-T ([58]). Ένα πρόσθετο στοιχείο της νόθευσης του ανταγωνισμού μεταξύ των επιμέρους ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων είναι το γεγονός ότι ο όμιλος RTL και η ProSiebenSat.1 έχουν λάβει στο δίκτυο DVB-T περισσότερες επιχορηγούμενες θέσεις προγράμματος απ'ότι διέθεταν προηγουμένως στο αναλογικό επίγειο δίκτυο. Επιπλέον, η FAB και η BBC World διαθέτουν μόνο μία επίγεια θέση προγράμματος και ως εκ τούτου λαμβάνουν την ενίσχυση μόνο για την εν λόγω μία θέση προγράμματος.

(72) Η διαφορετική χρηματοδότηση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων νοθεύει τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι οι εν λόγω φορείς είναι ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά για την τηλεόραση ελεύθερης λήψης. Σύμφωνα με την εδραιωμένη άποψη της Επιτροπής η συνδρομητική τηλεόραση συνιστά διαφορετική αγορά από αυτή της τηλεόρασης ελεύθερης λήψης ([59]). Η εν λόγω διαφοροποίηση βασίζεται ιδίως σε διαφορές στο είδος εμπορικής σχέσης μεταξύ του ραδιοτηλεοπτικού φορέα και της πηγής εσόδων (όπως για παράδειγμα συνδρομητές ή πελάτες για διαφημίσεις) καθώς και σε διαφορές στον τρόπο χρηματοδότησης, διότι η συνδρομητική τηλεόραση χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από τα συνδρομητικά τέλη, ενώ η τηλεόραση ελεύθερης λήψης χρηματοδοτείται από το κράτος και/ή με διαφημιστικά έσοδα ([60]). Στην προκειμένη περίπτωση οι αποδέκτες της επιχορήγησης της Mabb είναι ανταγωνιστές ιδίως για τα διαφημιστικά ή άλλα εμπορικά έσοδα, δεδομένου ότι χρηματοδοτούνται εμπορικά ([61]).

(73) Μολονότι το μέτρο στην περίπτωση των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων προκαλεί σε κάποιο βαθμό νόθευση του ανταγωνισμού, ωστόσο δεν φαίνεται να υφίσταται διακριτική μεταχείριση σε βάρος των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων, οι οποίοι εξάλλου δεν ενισχύονται από τη Mabb. Ο λόγος γι'αυτό είναι ότι η μετάδοση DVB-T των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων χρηματοδοτείται από τα ραδιοτηλεοπτικά τέλη.

([58]) Το μερίδιο ποικίλει όχι μόνο λόγω των διαφορών όσον αφορά το απόλυτο ποσό ενίσχυσης ανά θέση προγράμματος DVB-T, αλλά και λόγω των διαφορών στα τέλη μετάδοσης που χρεώνει η T-Systems ανά θέση προγράμματος.

([59]) Βλέπε τις πλέον πρόσφατες αποφάσεις στις υποθέσεις Telenor/Canal+/Canal Digital (COMP/C.2/38.287 της 29ης Δεκεμβρίου 2003), Newscorp/Telepiù (COMP/M.2876 της 2ας Απριλίου 2003), BSkyB/Kirch Pay TV (COMP/JV.37 της 21ης Μαρτίου 2000), Telefonica Endemol (COMP/M.1943 της 11ης Ιουλίου 2000) και TPS II (COMP/JV.57 της 30ής Απριλίου 2002).

([60]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, Market Definition in the Media Sector — Comparative Legal Analysis, Volume I, December 2002, S. 73.

([61]) Αυτό ισχύει και για την BBC World, που αυτοχαρακτηρίζεται ρητά ως εμπορικά χρηματοδοτούμενος σταθμός.

Τομεακή ενίσχυση

(74) Κατά την άποψη της Επιτροπής το εξεταζόμενο μέτρο είναι επιλεκτικό στο βαθμό που η επιχορήγηση παρέχεται στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, οι οποίοι εκμεταλλεύονται το δίκτυο DVB-T που έχει δημιουργήσει η T-Systems, ενώ για παράδειγμα οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς, που χρησιμοποιούν άλλα μέσα μετάδοσης δεν ενισχύονται. Όπως διαπιστώνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το μέτρο μπορεί ως εκ τούτου να θεωρηθεί ως «τομεακή ενίσχυση».

(75) Στο επίπεδο των ραδιοτηλεοπτικών φορέων οι τομεακές ενισχύσεις μπορούν να βοηθήσουν τους εν λόγω φορείς να εξασφαλίσουν περισσότερους θεατές και κατ'αυτό τον τρόπο να καταστούν ελκυστικότεροι για διαφημίσεις σε βάρος άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης. Σε υποθέσεις συγχωνεύσεων η Επιτροπή έχει ορίσει μια αγορά προϊόντος για την «εξαγορά μέσων μαζικής ενημέρωσης» («media buying»), που περιλαμβάνει ευρύ φάσμα διαφορετικών μέσων μαζικής ενημέρωσης ([62]). Ως «εξαγορά μέσων μαζικής ενημέρωσης» ορίζεται ο σχεδιασμός και η αγορά χρόνων και/ή επιφανειών σε διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στα οποία περιλαμβάνονται η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, οι εφημερίδες, τα περιοδικά, οι αφίσες και το Διαδίκτυο. Από την άποψη αυτή οι τομεακές ενισχύσεις για την τηλεοπτική μετάδοση μέσω της DVB-T νοθεύει τον ανταγωνισμό σε διάφορους άλλους τομείς μέσων μαζικής ενημέρωσης.

(76) Στο επίπεδο των φορέων εκμετάλλευσης δικτύου εκπομπής το μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό με δύο τρόπους. Πρώτο, η χρηματοδότηση επιτρέπει στο φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου DVB-T να επιβάλει στην *αγορά μεγάλων πελατών* υψηλότερα τέλη μετάδοσης στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς απ'ότι υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς. Δεύτερο και σημαντικότερο, η επιλεκτική στήριξη και «τεχνητή» ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής τεχνολογίας μετάδοσης στην *αγορά τελικού χρήστη* επηρεάζει την επιλογή των θεατών μεταξύ των διαφορετικών τρόπων μετάδοσης, συγκεκριμένα μεταξύ της DVB-T, της καλωδιακής σύνδεσης και της δορυφορικής λήψης.

(77) Στις περιπτώσεις καρτέλ και συγχωνεύσεων η δυνατότητα αμοιβαίας αντικατάστασης μεταξύ των διαφορετικών μέσων μετάδοσης στην αγορά τελικού χρήστη αποφασίζεται ανάλογα με την περίπτωση ([63]). Ωστόσο, έχει παρουσιαστεί πρόσφατα η τάση να ορίζεται μια *ενιαία αγορά* για τις υπηρεσίες μετάδοσης ανεξαρτήτως του μέσου μετάδοσης ([64]). Αυτό αντανακλά μεταξύ άλλων την εμφάνιση της DVB-T, που έχει αυξήσει τη χωρητικότητα του επίγειου δικτύου, καθώς και την πτώση των τιμών για τις συσκευές λήψης, όπως και τις δορυφορικές κεραίες ή τους αποκωδικοποιητές, μέσω των οποίων έχει μειωθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα (Lock-in-Effekt) ([65])

(78) Στη Γερμανία και οι τρεις τρόποι μετάδοσης προσφέρουν μεγάλο αριθμό τηλεοπτικών προγραμμάτων ελεύθερης λήψης, με αποτέλεσμα να υφίστανται ορισμένες ομοιότητες όσον αφορά την προσφορά. Η προσφορά της DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο με τα συνολικά 28 προγράμματά της είναι σχεδόν εξίσου ευρεία με την αναλογική καλωδιακή τηλεόραση (34 περίπου προγράμματα), του πλέον διαδεδομένης πλατφόρμας μετάδοσης στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο. Η DVB-T περιλαμβάνει κυρίως όλα τα σημαντικά τηλεοπτικά προγράμματα από άποψη τηλεθέασης και διαφημιστικών εσόδων ([66]). Επιπλέον, από τις καταγγελίες που υπέβαλαν οι καλωδιακοί και δορυφορικοί φορείς μπορεί να συναχθεί ότι τα δίκτυα μπορούν να αλληλοαντικατασταθούν.

(79) Για το Βερολίνο-Βραδεμβούργο υπάρχουν εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τη δυνατότητα αμοιβαίας αντικατάστασης των διαφορετικών τρόπων μετάδοσης και ιδίως σχετικά με τις επιπτώσεις από την εισαγωγή της DVB-T στον ανταγωνισμό με το καλωδιακό δίκτυο. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια και μετά τη μετάβαση στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο αποδεικνύουν ότι η επίγεια μετάδοση έχει καταστεί σημαντικότερη μετά τη μετάβαση και ότι το καλωδιακό δίκτυο σε ορισμένο βαθμό έχει αντικατασταθεί από την επίγεια μετάδοση, μολονότι αρχικά η υποκατάσταση, δηλαδή κατά τη διάρκεια της μετάβασης, κινήθηκε εντονότερα στην αντίθετη κατεύθυνση ([67]). Στο Γράφημα 1 καταδεικνύει ότι στο τελευταίο χρονικό διάστημα το μερίδιο των νοικοκυριών με επίγεια τηλεοπτική λήψη στο Βερολίνο και στο Βραδεμβούργο έχει αυξηθεί ιδιαίτερα έντονα, από 5,3 % το 2004 σε 11,4 % το 2005.

(80) Επιπλέον, οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου υπέβαλαν στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία τα ποσοστά καταγγελίας (μερίδιο των πελατών που καταγγέλλουν τη σύμβασή τους, «churn rate») έχουν αυξηθεί σημαντικά μετά την ψηφιακή μετάβαση (βλέπε Γράφημα 2) ([68]). Οι λόγοι για τους οποίους οι θεατές προτίμησαν τη DVB-T αντί του καλωδιακού δικτύου, είναι κυρίως, με βάση σχετική σφυγμομέτρηση, το γεγονός ότι η λήψη DVB-T είναι δωρεάν, ενώ για την καλωδιακή λήψη προβλέπεται ετήσιο τέλος ([69]).

([62]) Απόφαση της Επιτροπής της 4ης Σεπτεμβρίου 2001 (Υπόθεση αριθ. COMP/M.2558 — Havas/Tempus; ΕΕ C 319 της 14.11.2001, παράγραφος 9 και σχετικές αναφορές).

([63]) Για τη γενική επισκόπηση των πλέον πρόσφατων περιπτώσεων βλέπε την Απόφαση της Επιτροπής Telenor/Canal+/Canal Digital (COMP/C.2/38.287 της 29ης Δεκεμβρίου 2003, ιδίως τις παραγράφους 32-50).

([64]) Βλέπε *TPS I* (IV/36.237 της 3ης Μαρτίου 1999, παράγραφος 30), British Interactive Broadcasting/Open (IV/36.539 της 15ης Σεπτεμβρίου 1999, ΕΕ L 312, παράγραφος 26) και Telenor/Canal+/Canal Digital (COMP/C.2/38.287 της 29ης Δεκεμβρίου 2003, παράγραφος 50).

([65]) Αποτρεπτικό αποτέλεσμα («Lock-in-Effekt») υφίσταται όταν τα νοικοκυριά δεν είναι διατεθειμένα να επενδύσουν σε άλλη μορφή μετάδοσης, ούτως ώστε να μην θεωρείται πιθανή η αλλαγή μεταξύ διαφορετικών μέσων (βλέπε Απόφαση της Επιτροπής MSG Media Service (ΕΕ L 364 της 31.12.1994, παράγραφος 42).

([66]) Τα προγράμματα που μεταδίδονται μέσω DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο συγκέντρωναν το 2004 άνω του 80 % των θεατών και άνω του 90 % των εσόδων από την τηλεοπτική διαφήμιση στη Γερμανία. Βλέπε υποσημείωση 51.

([67]) Οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου επωφελήθηκαν βραχυπρόθεσμα από τους θεατές που επιθυμούσαν να παραμείνουν στην αναλογική λήψη. Ωστόσο, αυτό υπήρξε άπαξ αποτέλεσμα, και έληξε με την ψηφιακή μετάβαση. Μεσοπρόθεσμα, οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου έχασαν πελάτες προς όφελος της δωρεάν πλατφόρμας DVB-T.

([68]) Η αρνητική τάση στον αριθμό των πελατών καλωδιακού δικτύου, όπως προκύπτει από το Γράφημα 2, επιβεβαιώνεται και από στοιχεία άλλων φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου. Τα στοιχεία ενός άλλου περιφερειακού τομέα εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου δείχνουν ότι ο απόλυτος αριθμός των πελατών στο δεύτερο τρίμηνο του 2003 έφθασε στο υψηλότερο σημείο, αλλά έκτοτε (μέχρι το δεύτερο τρίμηνο του 2005) παρουσιάζει σταθερή μείωση κατά συνολικά 7 % περίπου. Σύμφωνα με τα στοιχεία τρίτου φορέα εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου στο Βερολίνο-Βρανδεμβούργο το ποσοστό καταγγελίας για το 2004 αυξήθηκε κατά 50 % σε σχέση με το 2003, ωστόσο η εν λόγω αύξηση οφείλεται τουλάχιστον εν μέρει σε αύξηση των τιμών το Σεπτέμβριο του 2004.

([69]) Βλέπε «Berlin/Potsdam: Erste DVB-T-Region Deutschland», στο: Media Perspektiven 12/2003, σ. 565.

Γράφημα 2

Αλλαγή του καθαρού αριθμού πελατών περιφερειακού φορέα εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου στο Βερολίνο

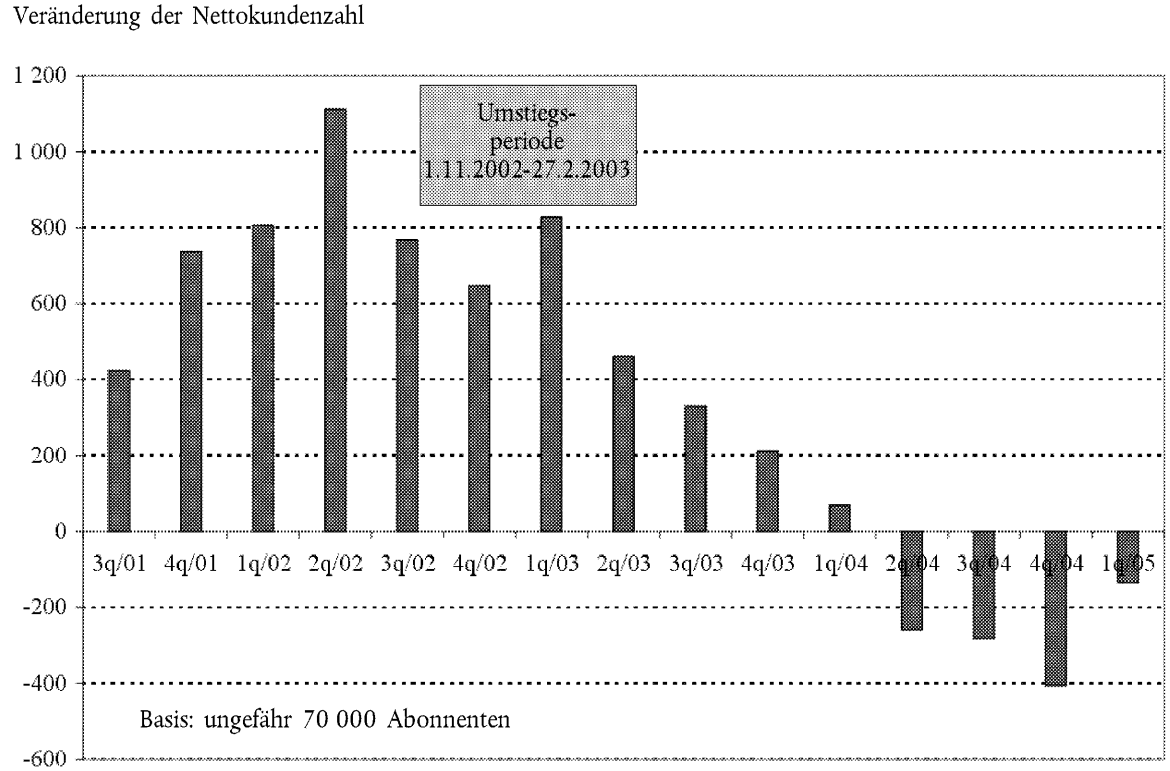

(81) Κατά την άποψη της Γερμανίας η έλλειψη υποκαταστασιμότητας όσον αφορά τις πλατφόρμες προκύπτει από το γεγονός ότι μετά την εισαγωγή της DVB-T στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο κανείς ραδιοτηλεοπτικός φορέας δεν σταμάτησε τη μετάδοση μέσω δορυφόρου ή καλωδίου. Το επιχείρημα αυτό αφορά προπάντως την αγορά μετάδοσης των *μεγάλων πελατών*, στην οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θεωρούν ότι στην πράξη οι διαφορετικοί τρόποι μετάδοσης είναι συμπληρωματικοί και όχι υποκαταστάσιμοι. Ωστόσο, πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ της αγοράς των μεγάλων πελατών, στην οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς αγοράζουν χωρητικότητα μετάδοσης από τους φορείς εκμετάλλευσής τους, και της αγοράς τελικών πελατών, στην οποία οι θεατές λαμβάνουν ραδιοτηλεοπτικό περιεχόμενο από τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου. Στην αγορά τελικών πελατών οι θεατές θεωρούν τους διαφορετικούς τρόπους μετάδοσης ως υποκαταστάσιμους, και οι μετακινήσεις μεταξύ των δικτύων αποδυναμώνουν τους αντίστοιχους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου, ιδίως τους φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου, που υφίστανται άμεσες απώλειες εισοδήματος εάν μειωθούν τα τέλη πελατών.

(82) Όσον αφορά τις μελλοντικές εφαρμογές της DVB-T η νόθευση του ανταγωνισμού ενδέχεται να υπερβαίνει την παρούσα διάρθρωση της αγοράς και να αφορά νεοεμφανιζόμενες αγορές εκτός από την τηλεόραση ελεύθερης λήψης. Η DVB-T μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης, όπως αυτό προκύπτει από τις εξελίξεις σε άλλα κράτη μέλη ([70]). Αφ'ής στιγμής δημιουργηθεί το δίκτυο DVB-T, η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μπορεί να συνδυασθεί με υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών.

(83) Τέλος, η Γερμανία αναφέρει ρητά ότι ένας από τους στόχους του μέτρου είναι να προωθήσει τον ανταγωνισμό μεταξύ διαφόρων υποδομών για την τηλεοπτική μετάδοση, ιδίως την καλωδιακή, δορυφορική και επίγεια. Σύμφωνα με τη Γερμανία, το μέτρο αυξάνει τις δυνατότητες επιλογής των χρηστών και προλαμβάνει το ενδεχόμενο να αποκτήσουν μονοπωλιακή θέση οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου σε μεγάλα τμήματα του Βερολίνου-Βραδεμβούργου. Η Επιτροπή δεν θα εξετάσει στο σημείο αυτό την ορθότητα των εν λόγω επιχειρημάτων ([71]), διαπιστώνει ωστόσο ότι η Γερμανία φαίνεται να θεωρεί ότι μεταξύ των διαφορετικών τρόπων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης υφίσταται σε κάποιο βαθμό ανταγωνισμός.

([70]) Ιδίως στην Ιταλία, στη Γαλλία, στη Σουηδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.
([71]) Τα επιχειρήματα αυτά αναλύονται στο τμήμα όσον αφορά το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

Επιπτώσεις στο εμπόριο

(84) Κατά την άποψη της Επιτροπής το μέτρο επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς όπως ο όμιλος RTL και η ProSiebenSat.1 αναπτύσσουν διεθνώς δραστηριότητες στις αγορές τηλεοπτικής διαφήμισης και δικαιωμάτων ταινιών, στις οποίες ανταγωνίζονται άλλους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και εταιρίες τηλεπικοινωνιών. Οι φορείς εκμετάλλευσης επίγειων δικτύων εκπομπής, όπως η θυγατρική της Deutsche Telekom T-Systems, ανταγωνίζονται τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου και τους ομίλους μέσων μαζικής ενημέρωσης όπως η UPC (Liberty Media), τους φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικού δικτύου όπως η SES Astra, η NSAB και η Eutelsat, και άλλους που παρέχουν υπηρεσίες υποδομής για τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς. Οι ίδιοι φορείς με διεθνείς δραστηριότητες είναι ανταγωνιστές όσον αφορά τους θεατές στην αγορά μετάδοσης.

V.2 **Εκτίμηση του συμβατού**

Αρχές, που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση του συμβατού μιας κρατικής ενίσχυσης υπέρ της ψηφιακής μετάβασης

(85) Η μετάβαση από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές («ψηφιακή μετάβαση») αποφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα με τη μορφή αποτελεσματικότερης χρησιμοποίησης των συχνοτήτων και περισσότερων δυνατοτήτων μετάδοσης. Από τα εν λόγω πλεονεκτήματα θα προκύψουν νέες και καλύτερες υπηρεσίες καθώς και μεγαλύτερη επιλογή για τους καταναλωτές.

(86) Η Επιτροπή στηρίζει ενεργά την ψηφιακή μετάβαση και τόνισε τα εν λόγω πλεονεκτήματα στο πρόγραμμα δράσης eEurope 2005 και σε δύο ανακοινώσεις για την ψηφιακή μετάβαση ([72]). Στην ανακοίνωσή της «i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» ([73]) η Επιτροπή τόνισε ότι η κατάργηση της αναλογικής επίγειας τηλεόρασης μέχρι το 2002 θα διευκολύνει την πρόσβαση στις συχνότητες. Η κρατική ρύθμιση δεν θα πρέπει ούτε να προωθεί ούτε να ευνοεί τη χρήση συγκεκριμένου ψηφιακού τρόπου μετάδοσης, όπως η καλωδιακή, η δορυφορική, η επίγεια, η τηλεοπτική DSL, ώστε να τηρείται η αρχή «της τεχνολογικής ουδετερότητας». Όπως αναφέρεται στην οδηγία πλαίσιο, αυτό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε κατάλληλες ενέργειες ώστε να προωθούν συγκεκριμένες ειδικές υπηρεσίες σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα η ψηφιακή τηλεόραση ως μέσο για την αποτελεσματικότερη χρήση του φάσματος συχνοτήτων ([74]). Αυτό σημαίνει ότι κατ' αρχήν κάθε δίκτυο πρέπει να συμμετέχει στον ανταγωνισμό αυτοδύναμα, αλλά υπάρχει η δυνατότητα παρεμβάσεων, με στόχο να εξαλειφθούν αδυναμίες της αγοράς που αφορούν ειδικά ένα δίκτυο. Τέλος, θα πρέπει να επιβληθούν στην αγορά δίκτυα τα οποία προσφέρουν το μεγαλύτερο όφελος στους καταναλωτές.

(87) Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η ψηφιακή μετάβαση καθυστερεί υπό ορισμένες συνθήκες, όταν επαφίεται πλήρως στις δυνάμεις της αγοράς. Ως εκ τούτου, στο συγκεκριμένο τομέα δεν έχει επιφυλάξεις αρχής όσον αφορά τις κρατικές παρεμβάσεις. Οι κρατικές αρχές διαθέτουν διάφορες δυνατότητες για να διευκολύνουν και να προωθήσουν την ψηφιακή μετάβαση, για παράδειγμα κανονιστικά μέσα, χρηματοοικονομική στήριξη ή ενημερωτικές εκστρατείες. Στο πλέον πρόσφατο σχέδιο δράσης της για τις κρατικές ενισχύσεις η Επιτροπή αναπτύσσει τη γενική προσέγγισή της όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, του ανταγωνισμού και της κοινωνικής συνοχής. Η Επιτροπή τονίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις προκειμένου να αντιμετωπισθεί μια ειδική αδυναμία της αγοράς ή για να εξασφαλίσουν την κοινωνική ή περιφερειακή συνοχή. Στις περιπτώσεις αυτές, ωστόσο, πρέπει να καταδειχθεί ότι οι ενισχύσεις αποτελούν το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση του προβλήματος, ότι περιορίζονται στο ελάχιστο απαραίτητο και ότι δεν στρεβλώνουν υπερβολικά τον ανταγωνισμό ([75]).

(88) Αναγνωρίζεται γενικά ότι ορισμένα είδη αδυναμιών της αγοράς μπορούν να επηρεάσουν τη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση. Επιπλέον, υπάρχει κίνδυνος να μην επωφεληθούν όλα τα τμήματα του πληθυσμού από τα πλεονεκτήματα της ψηφιακής τηλεόρασης (πρόβλημα της κοινωνικής συνοχής). Τα προβλήματα αυτά αφορούν περισσότερο την επίγεια τηλεόραση απ'ότι άλλους τρόπους μετάδοσης, δεδομένου ότι το επίγειο τηλεοπτικό δίκτυο διαθέτει σχετικά μικρή χωρητικότητα και μέχρι στιγμής σε πολλά κράτη μέλη έχει χρησιμοποιηθεί για την εκπλήρωση της υποχρέωσης όσον αφορά τη συνολική εξυπηρέτηση. Όπως εξηγείται λεπτομερέστερα στις παραγράφους 101-107, αδυναμία της αγοράς υφίσταται για παράδειγμα όταν οι ανταγωνιστές σε μια αγορά δεν είναι διατεθειμένοι να καθορίσουν κοινό χρονοδιάγραμμα για τη μετάβαση στην ψηφιακή τηλεόραση, δεδομένου ότι αναμένουν να λάβουν οι άλλες επιχειρήσεις την πρωτοβουλία (πρόβλημα συντονισμού), ή όταν οι επιχειρήσεις δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις θετικές συνέπειες της ψηφιακής μετάβασης στην κοινωνία ως σύνολο, δεδομένου ότι δεν έχουν τα κατάλληλα κίνητρα για το σκοπό αυτό (θετικά εξωτερικά αποτελέσματα).

(89) Όσον αφορά την κοινωνική συνοχή, τα κράτη μέλη προσπαθούν να εξασφαλίσουν ότι μετά την κατάργηση της αναλογικής τηλεόρασης όλοι οι πολίτες θα έχουν πρόσβαση στην ψηφιακή. Δεδομένου ότι η ψηφιακή μετάβαση συνεπάγεται για τους καταναλωτές συγκεκριμένα έξοδα και απαιτεί αλλαγή των συνηθειών, τα κράτη μέλη μπορούν υπό ορισμένες συνθήκες να χορηγούν ενισχύσεις για κοινωνικά μειονεκτούσες ομάδες, όπως για παράδειγμα τους ηλικιωμένους, τα οικονομικά ασθενή νοικοκυριά ή τους κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών. Εάν καταργηθεί η αναλογική τηλεόραση υπάρχει κίνδυνος σε ορισμένες περιοχές να χαθεί η λήψη ορισμένων περιφερειών και τοπικών προγραμμάτων και στο βορρά της Ευρώπης να χαθεί πλήρως η τηλεοπτική λήψη. Τα κράτη μέλη μπορούν ως εκ τούτου να λάβουν μέτρα με σκοπό να εξασφαλίσουν ότι όλες οι γεωγραφικές περιοχές συνεχίζουν να έχουν τη δυνατότητα τηλεοπτικής λήψης με την πληρωμή τελών. Ωστόσο, όπως θα αποδειχθεί κατωτέρω, οι παράγοντες αυτοί δεν δικαιολογούν στην συγκεκριμένη περίπτωση τη χορήγηση ενισχύσεων.

([72]) COM/2002/263 τελικός eEurope 2005: Κοινωνία της πληροφορίας για όλους, COM/2003/541 τελικός, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές (από την ψηφιακή μετάβαση στην κατάργηση της αναλογικής μετάδοσης) και COM/2005/204 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την καθυστέρηση της μετάβασης από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές.

([73]) COM/2005/229 τελικό, 1η Ιουνίου 2005.

([74]) ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33.

([75]) Οι εν λόγω βασικές μακροχρόνιες αρχές της κοινοτικής πολιτικής όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις επιβεβαιώθηκαν πρόσφατα στο σχέδιο δράσης Κρατικές ενισχύσεις: λιγότερες και καλύτερα στοχοθετημένες κρατικές ενισχύσεις Χάρτης πορείας για τη μεταρρύθμιση του δικαιώματος ενισχύσεων 2005-2009. http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/

Νομικές βάσεις για την εκτίμηση του συμβατού

(90) Η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην προκειμένη περίπτωση δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση βάσει της εφαρμογής των κριτηρίων της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση Altmark ([76]). Η περίπτωση δεν ικανοποιεί κανένα από τα τέσσερα κριτήρια (ορισμός και εκπλήρωση της υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, εκ των προτέρων προσδιορισμός των παραμέτρων για την αντιστάθμιση, μη υπέρβαση του μέτρου του αναγκαίου και επιλογή του κατάλληλου παρόχου της σχετικής υπηρεσίας). Ωστόσο, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστήριξε το συμβατό της ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία γ) και δ) καθώς και το άρθρο 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ

(91) Στις παρατηρήσεις της για την απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Γερμανία ισχυρίζεται ότι το μέτρο συμβιβάζεται με τη συνθήκη ΕΚ, δεδομένου ότι είναι προς το κοινό συμφέρον, όπως αυτό εκφράζεται συγκεκριμένα στο σχέδιο δράσης eEurope 2005 και στις ανακοινώσεις για τη μετάβαση ([77]).

(92) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι εκθέσεις που αναφέρει η Γερμανία, μολονότι αποσκοπούν στην προώθηση της ψηφιοποίησης των ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών γενικά, δεν αποτελούν γενική δικαιολογία για την προώθηση της ψηφιοποίησης του μόνο του επίγειου τρόπου μετάδοσης και όχι και των άλλων τρόπων μετάδοσης. Απλά και μόνο το γεγονός ότι το μέτρο προωθεί την εισαγωγή νέας τεχνολογίας δεν καθιστά το εν λόγω μέτρο ως σχέδιο γενικού συμφέροντος.

(93) Κατά την άποψη της Γερμανίας η ενίσχυση προωθεί επιπλέον την ανάπτυξη ενός ορισμένου οικονομικού τομέα, συγκεκριμένα του ραδιοτηλεοπτικού, ο οποίος επωφελείται της ψηφιοποίησης των τρόπων μετάδοσης. Η οικονομική δραστηριότητα που προωθείται με την ενίσχυση μπορεί να προσδιοριστεί επακριβέστερα ως «ψηφιακή μετάδοση *επίγειων* τηλεοπτικών σημάτων».

(94) Για να εκτιμήσει την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της ενίσχυσης η Επιτροπή εξέτασε εάν στο πλαίσιο της εν λόγω της οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να αποδειχθεί η ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς. Υπάρχουν διάφορα είδη πιθανών αδυναμιών της αγοράς.

(95) Πρώτο, η ανάπτυξη της ψηφιακής επίγειας ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης μπορεί να καθυστερεί λόγω προβλημάτων συντονισμού. Δεδομένου ότι το φάσμα των συχνοτήτων για την ταυτόχρονη μετάδοση αναλογικών και ψηφιακών τηλεοπτικών σημάτων («Simulcasting») δεν επαρκεί, όλες οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην εάν λόγω αγορά πρέπει να συμφωνήσουν σε ένα χρονοδιάγραμμα προκειμένου να επιτύχουν τις συντομότερες δυνατές προθεσμίες για τη μετάβαση.

(96) Δεύτερο, η μετάβαση μπορεί να έχει θετικά εξωτερικά αποτελέσματα λόγω της καλύτερης χρησιμοποίησης του φάσματος των συχνοτήτων: η *συλλογική* χρήση μιας μεγαλύτερης προσφοράς προγραμμάτων και υπηρεσιών είναι προτιμότερη, υπό ορισμένες συνθήκες, *της ιδιωτικής* χρήσης της μετάβασης για τους εδραιωμένους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, δεδομένου ότι διατρέχουν τον κίνδυνο να βρεθούν εκτεθειμένοι σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό για την ακροαματικότητα και τους χρόνους διαφήμισης. Ως εκ τούτου, οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς θα μπορούσαν να αρνηθούν να συμμετάσχουν στη μετάβαση.

(97) Τρίτο, η ύπαρξη ισχυρής θέσης ενδέχεται να μην επιτρέψει στην αγορά να επωφεληθεί πλήρως από τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων φορέων, και ειδικά στην προκειμένη περίπτωση, να μην επιτρέψει στις δυνάμεις και μόνο της αγοράς να προωθήσουν την ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης.

(98) Δεδομένου ότι, τέταρτο, οι επενδύσεις υποδομής δεν πραγματοποιούνται από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, οι φορείς εκμετάλλευσης του δικτύου εκπομπής αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς να εγκαταλείψουν την επίγεια μετάδοση. Η Γερμανία ανέφερε πράγματι ότι η σημασία της αναλογικής επίγειας μετάδοσης υποβαθμίζεται συνέχεια και ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς εξετάζουν το ενδεχόμενο να εγκαταλείψουν πλήρως το εν λόγω δίκτυο.

(99) Πέμπτο, η ύπαρξη αβεβαιότητας στην αγορά μπορεί να επηρεάζει την εισαγωγή καινοτομιών και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών.

(100) Όσον αφορά τα σημεία αυτά πρέπει να εξετασθεί, πρώτο, εάν πρόκειται για *πραγματική* αδυναμία της αγοράς, που θα παρεμπόδιζε την οικονομικά αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς, δεύτερο, εάν οι κρατικές ενισχύσεις είναι το κατάλληλο μέσο ώστε να εξουδετερωθεί η εν λόγω αδυναμία, και τρίτο, εάν οι ενισχύσεις δεν υπερβαίνουν το ελάχιστο αναγκαίο ποσό για το σκοπό αυτό. Μόνο εφόσον τηρούνται οι εν λόγω τρεις προϋποθέσεις μπορεί να αναγνωρισθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα της ενίσχυσης, που αποτελούν τα κριτήρια για την έγκρισή της βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

Το πρόβλημα συντονισμού

(101) Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα προβλήματα συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων της αγοράς μπορούν να θεωρηθούν βασικά ως αδυναμίες της αγοράς. Το πρόβλημα ανακύπτει, διότι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς πρέπει να αποφασίσουν κοινά χρονοδιαγράμματα για τη λήξη της λειτουργίας της αναλογικής και την έναρξη της ψηφιακής μετάδοσης, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της έλλειψης συχνοτήτων και να περιορίσουν στο βαθμό του δυνατού τα έξοδα της παράλληλης μετάδοσης. Οι καταναλωτές θα μεταφερθούν κατά πάσα πιθανότητα πρώτα στο ψηφιακό δίκτυο, εάν η προσφορά προγράμματος εκεί είναι αρκετά ευρεία. Ορισμένοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ως εκ τούτου δεν θα πραγματοποιήσουν τη μετάβαση πριν μεταβούν άλλοι φορείς στο ψηφιακό δίκτυο. Χωρίς συντονισμό η συμπεριφορά αυτή μπορεί να καθυστερήσει τη μετάβαση. Ως εκ τούτου, ένα κράτος έχει συμφέρον η φάση simulcast να είναι κατά το δυνατόν συντομότερη και οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς να πραγματοποιήσουν ταυτόχρονα τη μετάβαση.

([76]) Απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, Συλλογή C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, Συλλογή 2003, σ. I-7747, σκέψεις 88-94.

([77]) Βλέπε υποσημείωση 72.

(102) Μια κρατική ενίσχυση για τη μείωση των εξόδων μετάδοσης δεν φαίνεται ωστόσο να αποτελεί το κατάλληλο μέσο για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος. Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν αποτελούν ιδιοκτήτες αλλά χρήστες των συχνοτήτων βάσει αδειών. Οι άδειες χορηγούνται για την αναλογική επίγεια μετάδοση για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που στην περίπτωση του Βερολίνου-Βραδεμβούργου είναι επτά χρόνια. Οι αρχές θα μπορούσαν να επιλύσουν το πρόβλημα συντονισμού θέτοντας ενιαίο όριο όσον αφορά τη λήξη όλων των αναλογικών αδειών ([78]).

Θετικά εξωτερικά αποτελέσματα

(103) Η επιβράδυνση της μετάβασης με στόχο την καλύτερη χρησιμοποίηση του νέου φάσματος συχνοτήτων που θα καταστεί διαθέσιμο, μπορεί βασικά να δικαιολογήσει την κρατική παρέμβαση. Ωστόσο πρέπει να εξετασθεί, σε ποιο βαθμό η κρατική ενίσχυση στα έξοδα μετάδοσης των ραδιοτηλεοπτικών φορέων είναι απαραίτητη και η ενδεδειγμένη για την υλοποίηση του εν λόγω στόχου.

(104) Η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι η επιχορήγηση είναι απαραίτητη προκειμένου να αποζημιωθούν οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς για την εγκατάλειψη των αναλογικών επίγειων αδειών και κατ' αυτόν τον τρόπο να επιτευχθεί η αποδέσμευση του φάσματος συχνοτήτων. Όπως περιγράφεται λεπτομερέστερα στις παραγράφους 57 έως 61 ([79]), υπάρχουν διάφοροι λόγοι που αντιτίθενται στην εν λόγω επιχειρηματολογία. Για παράδειγμα, η Mabb θα μπορούσε να εξασφαλίσει την λήξη των αναλογικών επίγειων αδειών ταυτόχρονα με αυτήν της προθεσμίας για τη μετατροπή· επιπλέον, οι ιδιωτικοί φορείς που συμμετέχουν στην αναλογική επίγεια τηλεόραση έχουν ήδη αποζημιωθεί με τη χορήγηση των αδειών DVB-T, και η επιχορήγηση δεν έχει προβλεφθεί ούτε υπολογισθεί ως αποζημίωση.

(105) Εάν η ενίσχυση δεν θεωρηθεί ως αποζημίωση, αλλά ως κίνητρο για την ανάπτυξη συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα έξοδα μετάδοσης για την DVB-T είναι γενικά χαμηλότερα από αυτά για την αναλογική επίγεια μετάδοση, και ότι με την DVB-T μπορούν να μεταδοθούν περισσότερα προγράμματα και να προσφερθούν καλύτερες συμπληρωματικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με έκθεση της Mabb, οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς έχουν επιπλέον ίδιο συμφέρον να διατηρηθεί το επίγειο δίκτυο ως τρίτος τρόπος μετάδοσης, «*αφενός για να μην δημιουργηθεί απόλυτη εξάρτηση από το καλωδιακό και δορυφορικό δίκτυο, αφετέρου για να είναι δυνατή η ανάπτυξη κινητών και φορητών χρήσεων*» ([80]) Ειδικά το δεύτερο σημείο δείχνει ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς είναι πλήρως σε θέση να εσωτερικοποιήσουν εν μέρει τα θετικά εξωτερικά αποτελέσματα της ψηφιακής μετάβασης. Στην αντίθετη περίπτωση η Γερμανία δεν θα υπέβαλε εξηγήσεις ούτε υπολογισμούς, που να αποδεικνύουν ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο ποσό που είναι αναγκαίο για την μετάβαση των ραδιοτηλεοπτικών φορέων στη DVB-T.

([78]) Βλέπε παράγραφο 59.
([79]) Βλέπε παραγράφους 57-61.
([80]) Mabb (2003): Berlin goes digital, σ. 14.

(106) Ας σημειωθεί επιπλέον ότι η ενίσχυση νοθεύει τη διαδικασία εκχώρησης συχνοτήτων δεδομένου ότι μειώνει τα έξοδα μετάδοσης για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς: ο στόχος της αποτελεσματικότερης χρήσης των συχνοτήτων θα έπρεπε να επιτευχθεί εκχωρώντας τις συχνότητες κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει την οικονομική αξία τους, χωρίς να επηρεάζονται οι αποφάσεις των σχετικών επιχειρήσεων με τη χορήγηση ενισχύσεων.

(107) Συνοψίζοντας, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι στην προκειμένη περίπτωση οι ενισχύσεις για τα έξοδα μετάδοσης των ραδιοτηλεοπτικών φορέων δεν αποτελούν κατάλληλο μέσο για την ταχεία κατάργηση της αναλογικής επίγειας μετάδοσης και την αποδέσμευση συχνοτήτων. Ο ίδιος στόχος θα μπορούσε να επιτευχθεί με μέσα που θα νόθευσαν λιγότερο τον ανταγωνισμό, όπως για παράδειγμα με την κατάλληλη κανονιστική διαχείριση των ραδιοτηλεοπτικών αδειών.

Ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ των τρόπων μετάδοσης

(108) Η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι η δημιουργία πρόσθετης πλατφόρμας μετάδοσης αυξάνει τον ανταγωνισμό για τη μετάδοση των ραδιοτηλεοπτικών σημάτων και παρέχει κίνητρα στους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης των άλλων δικτύων ώστε αυτά να βελτιώσουν και να εκσυγχρονίσουν τις υπηρεσίες τους.

(109) Ωστόσο, η Γερμανία δεν απέδειξε πειστικά ότι η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο επηρεάζεται από διαρθρωτικά προβλήματα ούτε ότι η DVB-T θα συνέβαλε στην εξάλειψη ορισμένων δυσλειτουργιών της αγοράς ([81]). Ακόμη και αν δεν ληφθεί υπόψη η επίγεια μετάδοση, τα καλωδιακά και δορυφορικά δίκτυα παρέχουν μια ευρεία ζώνη τηλεοπτικών προγραμμάτων ελεύθερης λήψης και είναι γενικά διαθέσιμα. Επιπλέον, υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου όσον αφορά τη σύνδεση των νοικοκυριών. Επιπλέον ανταγωνισμός ασκείται από την τηλεόραση ευρείας ζώνης (π.χ. DSL), που προβλέπεται σύντομα να καθιερωθεί ως περαιτέρω πλατφόρμα για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση.

(110) Υπό αυτές τις συνθήκες, που επιτρέπουν σαφώς σε περισσότερες πλατφόρμες να υπάρχουν ταυτόχρονα στην αγορά, η χρησιμοποίηση ενισχύσεων για τον προσανατολισμό της αγοράς προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση δεν είναι απαραίτητη και ενδέχεται να παρεμποδίσει την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων όπως η DSL. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές (από την ψηφιακή «μετάβαση» στην «κατάργηση» της αναλογικής μετάδοσης) ([82]) κάθε δίκτυο θα πρέπει κατ' αρχήν να συμμετέχει αυτοδύναμα στον ανταγωνισμό. Στόχος είναι να εξασφαλισθεί κατ'αυτόν τον τρόπο ότι η επιλεκτική χορήγηση ενισχύσεων δεν θα θέσει σε κίνδυνο ήδη πραγματοποιηθείσες και μελλοντικές επενδύσεις σε άλλα δίκτυα.

([81]) Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση τόνισε την ισχυρή θέση των καλωδιακών δικτύων στην αγορά του Βερολίνου-Βρανδεμβούργου, που απορρέει κυρίως από αποφάσεις του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις οποίες οι εκμισθωτές μπορούν να υποχρεώσουν τους μισθωτές να καταβάλουν το καλωδιακό τέλος στο πλαίσιο του μισθώματος. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ισχυρίζεται ακόμη ότι υπό αυτές τις συνθήκες η DVB-T είναι σχεδόν αδύνατο να διεκδικήσει τη θέση των καλωδιακών δικτύων στην αγορά.
([82]) COM(2003) 541 τελικό.

(111) Στην περίπτωση ανταγωνιστικού προβλήματος σε επίπεδο δικτύου η χορήγηση ενισχυσης στο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου θα αποτελούσε διαφανέστερο μέσο προκειμένου να στηριχθεί η ανάπτυξη της ψηφιακής επίγειας πλατφόρμας. Το κατά πόσο ήταν απαραίτητη η χορήγηση ενισχύσεων για τη δημιουργία επίγειου δικτύου, θα μπορούσε να καταστεί σαφές με μια ανοικτή διαδικασία για τη χορήγηση των αδειών δικτύου.

(112) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς είναι το κατάλληλο μέσο για να προωθηθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων τρόπων μετάδοσης.

Κίνδυνος για το φορέα εκμετάλλευσης δικτύου

(113) Όσον αφορά τον κίνδυνο για το φορέα εκμετάλλευσης δικτύου επισημαίνεται ότι η μετάβαση στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο είναι η πρώτη αυτού του είδους στην Ευρώπη και ως εκ τούτου η επιτυχία της διέτρεχε ιδιαίτερους κινδύνους.

(114) Όπως αποδεικνύει η εισαγωγή άλλων δικτύων μετάδοσης (δορυφόρος, DSL), δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι η αγορά δεν μπορεί να ανταπεξέλθει σε αυτόν τον κίνδυνο. Επιπλέον, η DVB-T σε άλλα ομόσπονδα κράτη, για παράδειγμα στην Έση, εισήχθηκε χωρίς δημόσια στήριξη, όταν ακόμη η επιτυχία της μετάβασης στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο ήταν αβέβαιη.

Προώθηση της καινοτομίας και ειδικά πλεονεκτήματα της επίγειας πλατφόρμας

(115) Ως ποσόν του δικτύου DVB-T αναφέρεται ότι χάρη στη διαλογικότητα και την πρόσθετη χωρητικότητα για νέες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών και μέσων μαζικής ενημέρωσης θα συμβάλει στην προώθηση της καινοτομίας. Επιπλέον, του αποδίδονται ειδικά πλεονεκτήματα όπως η φορητότητα και η κινητικότητα.

(116) Οι διαλογικές υπηρεσίες απαιτούν δίαυλο επιστροφής κατάλληλο για περιεχόμενο. Σε σύγκριση με το δορυφόρο, η DVB-T δεν προσφέρει κανένα δίαυλο επιστροφής, αλλά μόνο ένα κανάλι, μέσω του οποίου μπορεί να μεταφερθεί το σήμα στον τελικό χρήστη ([83]). Ως εκ τούτου, η διαλογικότητα δεν αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό της DVB-T ([84]).

(117) Όσον αφορά τις άλλες υπηρεσίες, διαπιστώνεται ότι στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο τόσο η εκχώρηση χωρητικότητας όσο και η δημόσια ενίσχυση δεν έχουν ως στόχο τις καινοτόμους υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών ή μέσων μαζικής ενημέρωσης. Επί του παρόντος η διαθέσιμη χωρητικότητα είναι μόνο ένας πολυπλέκτης και με τη δημόσια ενίσχυση στηρίζεται μόνο η μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων και όχι η παροχή άλλων υπηρεσιών.

(118) Τέλος, ως προσόν της τεχνολογίας DVB-T αναφέρεται ότι προσφέρει και κινητή λήψη. Ωστόσο, οι απαραίτητες για το σκοπό αυτό συσκευές έχουν ιδιαίτερα υψηλή κατανάλωση ενέργειας που υπερβαίνει την ικανότητα των διαθέσιμων κινητών συσκευών και ως εκ τούτου λειτουργούν καλύτερα σε μηχανοκίνητα οχήματα, τρένα ή σε πλοία ([85]). Επιπλέον πειράματα κατέδειξαν σημαντικά προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται κατά τη λήψη σημάτων DVB-T σε οχήματα που κινούνται με υψηλή ταχύτητα.

(119) Ως εκ τούτου, η DVB-T δεν υπερέχει τεχνολογικά από τις άλλες πλατφόρμες, και δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι η ανάπτυξή της θα παρεμποδιστεί από αδυναμίες της αγοράς. Επιπλέον, οι τεχνικές και οικονομικές προϋποθέσεις στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο είναι τέτοιες που επιτρέπουν την ανάπτυξη διαφόρων ανταγωνιστικών λύσεων υπό όρους της αγοράς. Η δημόσια ενίσχυση της DVB-T αποτελεί κατά συνέπεια αδικαιολόγητη παρέκκλιση από την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και μπορεί να παρεμποδίσει την ανάπτυξη άλλων μέσων όπως η DSL, που από άποψη καινοτομίας και τεχνολογίας διαθέτουν άλλα πλεονεκτήματα και μπορούν να αναπτυχθούν αυτόνομα.

Συμπέρασμα όσον αφορά το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ

(120) Η εξέταση με βάση το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ αποκάλυψε δύο δυνητικές αδυναμίες της αγοράς κατά την ψηφιακή μετάβαση της επίγειας πλατφόρμας: Προβλήματα συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων, που ενδέχεται να καθυστερήσουν την μετάβαση, και θετικά εξωτερικά αποτελέσματα από την αποδέσμευση φάσματος συχνοτήτων. Οι εν λόγω αδυναμίες της αγοράς θα δικαιολογούσαν ενδεχομένως παρέκκλιση από την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, όχι όμως τη χορήγηση ενίσχυσης στην προκειμένη περίπτωση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν είναι πεπεισμένη ότι η ενίσχυση αποτελεί κατάλληλο, απαραίτητο και αναλογικό μέτρο για την αποκατάσταση αδυναμίας της αγοράς και την προώθηση της DVB-T. Ακόμη και αν ληφθεί υπόψη ότι σε απόλυτους αριθμούς το ποσό της ενίσχυσης είναι μικρό και η νόθευση του ανταγωνισμού μεταξύ των τηλεοπτικών φορέων είναι μάλλον περιορισμένη, πρέπει να σημειωθεί ότι η ενίσχυση σε ορισμένα προγράμματα ισοδυναμεί με το ήμισυ των εξόδων μετάδοσης με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η επιλογή πλατφόρμας των ραδιοτηλεοπτικών φορέων υπέρ της DVB-T και κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να προκληθεί σημαντικότερη νόθευση του ανταγωνισμού σε επίπεδο δικτύου.

([83]) Η διαλογικότητα είναι δυνατή μόνο με τη δημιουργία ενός DVB-RCT (Return Channel Terrestrial, επίγειος δίαυλος επιστροφής) με πρόσθετα έξοδα και μέσω ακριβού αποκωδικοποιητή ή μέσω των συμβατικών διαύλων επιστροφής όπως είναι το τηλεφωνικό καλωδιακό δίκτυο ή ένα διαλογικό καλωδιακό δίκτυο τηλεόρασης.

([84]) Σε αντίθεση με το ψηφιακό καλωδιακό δίκτυο, το οποίο μπορεί να εφοδιασθεί με δίαυλο επιστροφής, ώστε να χρησιμοποιηθεί για προηγμένες διαλογικές υπηρεσίες παράλληλα με την απλή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση.

([85]) Ως εκ τούτου δημιουργήθηκε για το σχέδιο DVB ένα νέο πρότυπο μετάδοσης (DVB-Handheld, DVB-H), αλλά σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες η αγορά θα χρειαστεί ακόμη περισσότερα από τρία χρόνια για να ωριμάσει (βλέπε Analysys Study, Αύγουστος 2005).

Άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ

(121) Κατά την άποψη της Γερμανίας η δημιουργία πλουραλιστικού ραδιοτηλεοπτικού συστήματος κυριαρχία των κρατών μελών στον πολιτιστικό τομέα, που η Κοινότητα πρέπει να λαμβάνει υπόψη στις διαδικασίες ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 151 εμπίπτει στην παράγραφο 4 της συνθήκης ΕΚ.

(122) Η Επιτροπή συμφωνεί ότι, όπως ορίζεται στο άρθρο 151 παράγραφος 4 της συνθήκης ΕΚ, η Κοινότητα, όταν αναλαμβάνει δράσεις πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές, αποβλέποντας ειδικότερα στην προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών. Κατά την άποψη της Επιτροπής η εν λόγω διάταξη «πολιτιστικής» εξαίρεσης, που περιλαμβάνεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να ερμηνεύεται στενά όπως κάθε εξαίρεση και αφορά περιπτώσεις, στις οποίες το πολιτιστικό αγαθό είναι σαφώς προσδιορισμένο ή προσδιορίσιμο ([86]). Στην προκειμένη περίπτωση η ενίσχυση αποσκοπεί στην προώθηση της μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικών σημάτων και δεν σχετίζεται κατά κανένα τρόπο με συγκεκριμένο πολιτιστικό περιεχόμενο, το οποίο σε διαφορετική περίπτωση δεν θα ήταν δυνατόν να μεταδοθεί. Επιπλέον, η ενίσχυση δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένη κατηγορία ραδιοτηλεοπτικών φορέων, π.χ. μικρούς τοπικούς φορείς, οι οποίοι διαφορετικά δεν θα συμμετείχαν στην επίγεια πλατφόρμα.

Άρθρο 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ

(123) Στις παρατηρήσεις της όσον αφορά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Γερμανία ισχυρίστηκε ότι η εκπομπή τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω της DVB-T αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος. Η υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος συνίσταται στη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση, στη στήριξη των τεχνικών καινοτομιών της κινητής και φορητής λήψης, στη διατήρηση του ανταγωνισμού όσον αφορά την υποδομή μεταξύ των διαφορετικών τρόπων μετάδοσης και στην προώθηση της πολυφωνίας και της πολυμορφίας όσον αφορά την προσφορά.

(124) Ως δικαιολογία για τη χορήγηση της ενίσχυσης ειδικά στους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς η Γερμανία αναφέρει ότι η ενίσχυση αποτελεί αντιστάθμιση για την «*συμμετοχή στην ψηφιακή μετάδοση και την εκπομπή των προγραμμάτων μέσω του ψηφιακού επίγειου δικτύου*». Οι ιδιωτικοί φορείς έχουν επιφορτισθεί με την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας μέσω της σύναψης δημόσιων συμβάσεων όσον αφορά την εκχώρηση της χωρητικότητας μετάδοσης και τον καθορισμό της χρηματοοικονομικής ενίσχυσης. Χωρίς την ενίσχυση οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς δεν θα είχαν την πρόθεση να χρησιμοποιήσουν ή να επεκτείνουν το ψηφιακό επίγειο δίκτυο, γεγονός που θα έθετε σε κίνδυνο το μέλλον του, για τη διατήρηση του οποίου ωστόσο υπάρχει δημόσιο συμφέρον.

(125) Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι οι υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος πρέπει να ορίζονται σαφώς από τις αρχές και η παροχή τους να ανατίθεται ρητά σε συγκεκριμένη επιχείρηση. Στην προκειμένη περίπτωση η Γερμανία φαίνεται να προβάλει το εν λόγω επιχείρημα σε βάση *ad hoc*. Η αντιστάθμιση για υπηρεσία δημόσιου συμφέροντος καταβάλλεται σε συγκεκριμένους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς, που σε αντίθεση με τους δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς δεν είναι επιφορτισμένοι με δημόσια αποστολή. Η χρηματοδότηση των εξόδων μετάδοσης παρέχει στους ιδιωτικούς φορείς πλεονέκτημα στο πλαίσιο της κανονικής εμπορικής δραστηριότητάς τους.

(126) Το επιχείρημα, ότι η ενίσχυση είναι απαραίτητη για την ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και την προώθηση της πολυφωνίας, δεν ισχύει μόνο για την επίγεια πλατφόρμα. Τα καλωδιακά και δορυφορικά δίκτυα μπορούν επίσης να συμβάλουν στην υλοποίηση των εν λόγω στόχων. Δεδομένου ότι οι εν λόγω εναλλακτικές πλατφόρμες διαθέτουν μεγαλύτερη χωρητικότητα μετάδοσης, είναι καταλληλότερες για τη γρήγορη και απρόσκοπτη μετάβαση και εξασφαλίζουν την πολυφωνία με την εκπομπή μεγάλου αριθμού διαφορετικών ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων.

(127) Τα σημαντικότερα επιχειρήματα για την προώθηση της καινοτομίας μέσω της DVB-T εξετάσθηκαν ήδη στις παραγράφους 115-119, όπου η προώθηση καινοτόμων υπηρεσιών χαρακτηρίζεται ως παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Ωστόσο οι εν λόγω υπηρεσίες δεν λαμβάνουν άμεσα χρηματοοικονομική στήριξη, ούτε παρέχονται από τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που είναι οι αποδέκτες της ενίσχυσης ούτε ορίζονται με επαρκή σαφήνεια.

(128) Όσον αφορά την εξασφάλιση του ανταγωνισμού σε επίπεδο υποδομής και την εγγύηση της πολυφωνίας, όπως αναφέρθηκε στις παραγράφους 108-112, δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι στην υποδομή μετάδοσης του Βερολίνου-Βραδεμβούργου ισχύουν οικονομικοί παράγοντες, που θα προκαλούσαν διαρθρωτικό πρόβλημα ανταγωνισμού ή θα ενέχουν τον κίνδυνο κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης γεγονός που θα επηρέαζε την εκχώρηση περιεχομένων ή θα απειλούσε την πολυφωνία. Το επιχείρημα ότι οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί φορείς χρειάζονται στήριξη για να επιτύχει η DVB-T, δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτό ως δικαιολογία για τη στήριξη της ως υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

VI. **ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ**

(129) Πριν παρουσιάσει τα συμπεράσματά της η Επιτροπή θα επιθυμούσε να δώσει ορισμένες εξηγήσεις στους δημόσιους και οικονομικούς παράγοντες όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή της πολιτικής της σχετικά με την κρατική ενίσχυση της ψηφιακής μετάβασης. Οι εν λόγω εξηγήσεις προκύπτουν από την εφαρμογή των αρχών του προγράμματος δράσης και των ανακοινώσεων για συγκεκριμένες περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 86. Περιττό να ειπωθεί ότι τα κράτη μέλη υπέχουν πάντα την υποχρέωση να κοινοποιούν στην Επιτροπή όλα τα μέτρα που αναφέρονται στη συνέχεια και συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, πριν αυτά τεθούν σε εφαρμογή. Η Επιτροπή εξετάζει στη συνέχεια εάν τα κοινοποιηθέντα μέτρα παρουσιάζουν όλα τα γενικά χαρακτηριστικά που παρατίθενται κατωτέρω.

([86]) Αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις NN 88/98, BBC ειδησεογραφικός σταθμός 24ώρου λειτουργίας χωρίς διαφημίσεις (ΕΕ C 78 της 18.3.2000) και NN 70/98, «Kinderkanal και Phoenix» (ΕΕ C 238 της 21.8.1999).

(130) Τα κράτη μέλη διαθέτουν πολυάριθμες δυνατότητες για να στηρίξουν ενεργά την ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης κατά τρόπο που να συμβιβάζεται με το ευρωπαϊκό δίκαιο για τις ενισχύσεις, ώστε να εξυπηρετείται ο γενικότερος στόχος που είναι η ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα και η κοινωνική συνοχή.

(131) Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή δεν εξέτασε περαιτέρω επιχορηγήσεις για την αγορά τελικών συσκευών, που καταβλήθηκαν σε 6 000 νοικοκυριά εξαρτώμενα από την κοινωνική βοήθεια.

(132) Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης το ταμείο ψηφιοποίησης στην Αυστρία, που περιλαμβάνει διάφορα μέτρα για την προώθηση της ψηφιοποίησης της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης ([87]). Τα μέτρα περιλαμβάνουν:

α) Πειραματικά και ερευνητικά σχέδια, για παράδειγμα, για τη δοκιμή ψηφιακών τεχνικών μετάδοσης και διαλογικών εφαρμογών·

β) Προώθηση της αγοράς τελικών συσκευών από καταναλωτές ανεξαρτήτως του τρόπου μετάδοσης, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αποκλεισμού των οικονομικά ασθενέστερων νοικοκυριών από την τηλεοπτική λήψη και για να επιτευχθεί κριτική μάζα χρηστών·

γ) Επιχορηγήσεις προς επιχειρήσεις για την ανάπτυξη καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα ηλεκτρονικών οδηγών προγραμμάτων και κινητών εφαρμογών·

δ) Στήριξη των ραδιοτηλεοπτικών φορέων ως αποζημίωση για τα πρόσθετα έξοδα μετάδοσης στο διάστημα της παράλληλης μετάδοσης αναλογικής και ψηφιακής τηλεόρασης («Simulcastphase»).

(133) Εκτός από τα μέτρα αυτού του είδους, για τα οποία η Επιτροπή έχει ήδη λάβει θέση, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν και άλλες μορφές ενίσχυσης, στο βαθμό που τα μέτρα δεν προκαλούν περιττές στρεβλώσεις μεταξύ τεχνολογιών ή επιχειρήσεων. Υπό τους όρους αυτούς, τα κράτη μέλη μπορούν για παράδειγμα να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα:

α) Επιδοτήσεις υπέρ των καταναλωτών για την αγορά ψηφιακών τελικών συσκευών. Αυτές οι επιδοτήσεις πρέπει, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω να είναι τεχνολογικά ουδέτερες. Με τη χορήγηση των επιδοτήσεων μπορούν οι αρχές να προωθήσουν τη χρήση ανοικτών προτύπων. Τα ανοικτά πρότυπα επιτρέπουν στους καταναλωτές να χρησιμοποιήσουν διαλογικές υπηρεσίες διαφορετικών φορέων. Παραδείγματα διαλογικών υπηρεσιών είναι οι ηλεκτρονικοί οδηγοί προγραμμάτων, η αναζήτηση ειδήσεων, τα παιχνίδια ή το ηλεκτρονικό εμπόριο·

β) Προώθηση της δημιουργίας δικτύου μετάδοσης σε περιοχές, στις οποίες διαφορετικά η τηλεοπτική λήψη θα ήταν ανεπαρκής·

γ) Χρηματοοικονομικοί πόροι για τις δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες, ώστε να είναι δυνατή η εκπομπή τους μέσω όλων των τρόπων μετάδοσης προκειμένου να καλύπτεται όλος ο πληθυσμός. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη πρέπει να ορίζουν σαφώς τις υποχρεώσεις με τις οποίες είναι επιφορτισμένοι οι εκάστοτε ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί όσον αφορά τη χρήση συγκεκριμένων τρόπων μετάδοσης·

δ) Χρηματοοικονομική ενίσχυση ως δέουσα αποζημίωση των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, που πρέπει να εγκαταλείψουν την αναλογική χρήση συχνοτήτων πριν τη λήξη των αδειών τους. Η αποζημίωση πρέπει να υπολογίζεται με βάση τα πραγματικά έξοδα των ραδιοτηλεοπτικών φορέων για τη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων για την προσαρμογή των εγκαταστάσεων στην ψηφιακή μετάδοση και ενδεχομένως για την εκπομπή σε άλλο κανάλι ή και πολυπλέκτη, και τέλος των εξόδων συχνότητας. Κατά τον υπολογισμό των εξόδων συχνότητας θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η εκχώρηση ψηφιακής χωρητικότητας μετάδοσης. Τα κράτη μέλη πρέπει να αποδείξουν ότι ενήργησαν πράγματι κατ' αυτόν τον τρόπο.

(134) Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι η ψηφιοποίηση της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης αποτελεί όντως στόχο κοινού συμφέροντος. Ωστόσο, με την παρούσα απόφαση επιθυμεί να τονίσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει πάντα να χορηγούνται σε σχέση με ένα επακριβώς προσδιορισμένο πρόβλημα, για τη λύση του οποίου έχει επιλεγεί το λιγότερο στρεβλωτικό μέσο. Μόνο οι στοχοθετημένες ενισχύσεις συμβιβάζονται με τον γενικότερο στόχο που είναι η εξασφάλιση δίκαιου ανταγωνισμού και η προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της τεχνολογικής ανάπτυξης στην Ευρώπη.

VII. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(135) Για τους λόγους αυτούς η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η επιχορήγηση που παρείχε η Mabb στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς πρέπει να θεωρηθεί ως ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Η ενίσχυση αυτή δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Επιπλέον δεν κοινοποιήθηκε από το κράτος μέλος στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και τέθηκε σε εφαρμογή παράνομα χωρίς την έγκριση της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί από τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς στους οποίους χορηγήθηκε.

([87]) Ν 622/03 Ταμείο Ψηφιοποίησης — Αυστρία, απόφαση της Επιτροπής της 16ης Μαρτίου 2005, βλέπε http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/decisions/additional_docs.html

(136) Μολονότι οι επιχορηγήσεις της Mabb φαίνεται να προσκόμισαν και στην T-Systems έμμεσο πλεονέκτημα στο επίπεδο της εκμετάλλευσης του δικτύου, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί εάν έχουν πράγματι μεταφερθεί στην T-Systems κρατικοί πόροι κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ ([88]). Δεδομένου ότι επιπλέον οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς ως ευσυνείδητοι οικονομικοί παράγοντες όφειλαν να βεβαιωθούν ότι οι ενισχύσεις που τέθηκαν στη διάθεσή τους είχαν κοινοποιηθεί και εγκριθεί, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ανακτηθεί η ενίσχυση από τους άμεσους αποδέκτες της,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς που συμμετέχουν στην DVB-T για την εισαγωγή του ψηφιακού επίγειου δικτύου ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης στο Βερολίνο-Βραδεμβούργο δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να ανακτήσει από τους αποδέκτες της την ενίσχυση που τέθηκε παρανόμως στη διάθεσή τους και αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Η ανάκτηση της ενίσχυσης πραγματοποιείται ανυπερθέτως σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, στο βαθμό που αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης. Η ενίσχυση επιστρέφεται με τόκους που υπολογίζονται από τη στιγμή που η παράνομη ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου, μέχρι την πραγματική επιστροφή της.

3. Οι τόκοι που αναφέρονται στην παράγραφο 2 υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 9 και το άρθρο 11 του κανονισμού ΕΚ αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ([89]). Οι τόκοι υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιδότησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

4. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καλεί όλους τους δικαιούχους οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 1 να επιστρέψουν την ενίσχυση που τέθηκε παράνομα στη διάθεσή τους και είναι ασυμβίβαστη με τη συνθήκη ΕΚ, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών τόκων

Άρθρο 3

Με βάση το επισυναπτόμενο ερωτηματολόγιο η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ανακοινώνει στην Επιτροπή, εντός δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της παρούσας απόφασης, τα μέτρα που έλαβε ή που προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση. Στο ίδιο χρονικό διάστημα η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποβάλλει κάθε στοιχείο που αποδεικνύει ότι έχουν κινηθεί οι διαδικασίες για την ανάκτηση της παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης από τους δικαιούχους της.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 9 Νοεμβρίου 2005.

Για την Επιτροπή
Neelie KROES
Μέλος της Επιτροπής

([88]) Από την άποψη αυτή η εξεταζόμενη περίπτωση διαφέρει από την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 2002, στην υπόθεση C-382/99, Κάτω Χώρες/Επιτροπή, (πρατήρια υγρών καυσίμων), Συλλογή 2002 σ. I-5163, σκέψεις 60-69, στην οποία οι εταιρίες καυσίμων θεωρούνται ως έμμεσοι αποδέκτες ενίσχυσης που χορηγείται στα ολλανδικά πρατήρια καυσίμων. Συγκεκριμένα οι εν λόγω ενισχύσεις απαλλάσσουν τις εταιρίες καυσίμων από τη συμβατική τους υποχρέωση να χορηγούν στα πρατήρια καυσίμων συγκεκριμένες εκπτώσεις. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, ωστόσο, δεν υφίσταται αυτόματη και ποσοτικοποιήσιμη σχέση μεταξύ των ποσών ενίσχυσης που χορηγούνται στους ιδιωτικούς φορείς και των τελών μετάδοσης που επιβάλλει η T-Systems. Μια τέτοια σχέση ισχύει μόνο για ορισμένους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς για την περίπτωση αλλαγής των τελών, αν και μετά τη μετάβαση τα τέλη μετάδοσης έχουν παραμείνει αμετάβλητα.

([89]) ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.